ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ

ЗОШИТ 1

ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ

Орнаменти з вишивок
українського та білоруського Полісся:
Чорнобильщина

Зошит 1

Друге доповнене
видання

Упорядник
Людмила Огнєва

КИЇВ - 2021

Пам’ять на життя. Зошит 1. (Орнаменти з вишивок українського та білоруського Полісся: Чорнобильщина)
/ Упорядник Людмила Огнєва. – К: . – К.: ФОП Маслаков, 2021, – 44 с..

В збірці «Пам’ять на життя. Зошит 2» представлено орнаменти з вишитих та тканих виробів, зібраних етнографами під час 17 експедицій у Чорнобильську зону до і після аварії на ЧАЕС. Дослідження експедиційних матеріалів було зроблено учасницею цих експедицій доктором мистецтвознавства, професором Раїсою Захарчук-Чугай та надруковано в книзі «Народне декоративне мистецтво Українського Полісся: Чорнобильщина». Окрім того нами використано узори, збережені в «Українському музеї» (Нью-Йорк), які подано в альбом «Українська вишивка», упорядкованого також Р. Захарчук-Чугай.

На основі цих матеріалів в межах проекту «Пам’ять на життя» в Донецькій області у 2008 році було відтворено орнаменти з вишивок сіл та міст **Київського** (м. Бориспіль, с. Горностайпіль, с. Залісся, с. Іллінці, с. Княжичі, с. Корогод, с. Красне, с. Крива Гора, с. Ладижичі, с. Новошепеличі, с. Обуховичі, с. Опачичі, с. Старосілля, с. Теремці, с. Термахівка, с. Товстий ліс, с. Черевач, м. Чорнобиль) та Житомирського Полісся (с. Красилівка, с. Листвин, Народницький р-н, с. Нова Радча, с. Поліське, с. Скурати, с. Старий Дорогинь, с. Чоповичі, с. Левковичі, с. Словечко, с. Бегунь, с. Бондарі, с. Велика Чернігівка, с. Рудня Базарська).

Для дослідників та шанувальників української народної вишивки, а також для широкого кола вишивальниць.

© Огнєва Людмила, 2021

ПРОЕКТ«ПАМ’ЯТЬ НА ЖИТТЯ»

Огнєва Л.

Проект «Пам’ять на життя»

Сьогодні усі негаразди в суспільстві пов'язують зі кризами. Чи то економічними, чи екологічними, чи етнічними, чи демографічними, чи оздоровчими. Але всі «кризи» у перекладі з грецької означають одне – "вирок". Варто було б замислитися над цим.

У пошуках виходу зі будь-яких криз нам треба звернутися до правитоків нашого народу – тих часів, коли розумні батьки вчили дитину вітатися і розмовляти з Природою, Сонечком, Вітром, Водою, Землею, Травами, Деревами, птахами, звірами, з усіма сущими в світі.

Наші предки мали знання, які дозволяли людині органічно вписуватися в «канву» не лише оточуючої природи, а й усього космосу. Сьогодні вчені досліджують: які духовні закони розвитку були закладені в традиції і звичаї в давні часи. Марія Петрівна Грицай завідувачка відділом Геронтології в Українському інституті екології людини у доповіді "Давньоукраїнська ведична наука про оздоровлення душі, тіла, Природи" (на конференції "Буття українців" 21.05. 2005 р.) говорить: "Ведична індійська культура має давньоукраїнські витоки. Матеріальним доказом слугує манускрипт, якому понад 5000 років. Приніс його в Індію з берегів Дніпра давньоукраїнський мудрець-відун Цараки (Чараки – на санскриті), щоб зберегти ведичні знання від навали кочових племен, які, як сарана наступали на високорозвинену давньоукраїнську цивілізацію. В наш час, пост чорнобильський, індійські історики і лікарі звертаються до української інтелігенції: "Повертайте ведичні знання в Україну!"

Про силу духовності і знань давньоукраїнської цивілізації свідчать і записи засновників Києво-Печерської Лаври.

Звідки ми можемо черпати ці знання?

Вони втілені і передаються в народі через звичаєву культуру. Треба тільки зрозуміти, розшифрувати те, про що нам говорять предки.

В журналі "Соціоніка, ментологія і психологія особистості" (№5, 2003, с. 79-81) Л. Літровник доводить, що на карпатських тарелях зображена найскладніша з відомих у світі космогонічна концепція найдавніших знань. Те ж саме закодовано і у орнаментах стародавніх вишивок.

Марія Грицай проводила дослідження впливу національного одягу на здоров'я дітей і дорослих. Робота велася за участю працівників музею ім. Івана Гончара та дитячого гурту «Чумацькі діти» (керівник – нар. артистка України Валентина Ковальська)

Вимірювання проводилися на спеціальній апаратурі за методами: біогальванічним та біоелектрографії.

Після виконання пісень-веснянок діти були продіагностовані. Потім вони одягнули на 15-20 хвилин українські національні сорочки і їх знову продіагностували. «Якщо пісня дає стрімко підйом інформаційно-енергетичного стану, то українські національні вишиті сорочки вирівнюють показники, наближаючи їх до фізіологічної норми. (…)

Ми побачили, що велике значення має якість, колір тканини, з яких вироблений одяг та символи, зображені на ньому. (…)»– підсумовує М. Грицай.

Як і мова орнамент має велике значення в культурі народу, іноді навіть важливіше. Справа в тому, що орнамент сприймається нашою свідомістю як інформація, що приходить до нас ззовні через очі так, як і та, що приходить через інші органи. Наприклад, органи слуху. Нікому прийде на думку заперечити, шо під одну мелодію ми скачемо, під другу – плачемо, під третю – засинаємо. Так і те, що ми бачимо, впливає на фізичний та психічний стан людини.

Яким чином відбувається в мозку процес трансформації зовнішньої інформації у внутрішню – таємниця, над розгадкою якої працюють різні люди. Одні – щоб глибше пізнати природу людини, розгадати послання древніх, залишені нам предками в знаковому та орнаментальному

вигляді. Інші – щоб створити новий, один з найстрашніших засобів негативного впливу на людство. Їм зрозуміле, що орнамент є інформаційно заряджений образ. Якщо його зарядити «як слід», то він може бути або творящим, або руйнівним. в народі ці орнаменти вважають магічними.

Отже, якщо хочеш щось добре зробити в житті – не дай пропасти вишивці, цьому неоціненному скарбу мистецької культури нашого народу. Втрата скарбів історичного минулого дорівнює втраті майбутнього.

Техногенна катастрофа 1986 року стала й культурною катастрофою. На той час Київське Полісся було мало вивчене. До пропозиції створити на там історико - природний заповідник ніхто не прислухався. Ліс знищили і побудували АЕС на р. Прип’ять.

Тепер етнографічні експедиції працюють у місцях, де живуть переселенці з чорнобильської зони. Збирають пісні, вивчають звичаї та традиції, але створене руками людини, лишилося там, у покинутих оселях. Неоціненна культурна спадщина приречена на самознищення. 18 років поспіль сміливці, а з ними і Ліна Костенко, рятували те, що збереглося там. За матеріалами цих експедицій творчою групою майстринь при Донецькому відділі Союзу українок до 25-ої річниці аварії на ЧАЕС була створена перша в Україні колекція семплерів (зразків орнаментів) з вишивок сіл Чорнобильської зони відчуження. 25 майстринь з 5-ти міст Донецької області (Донецьк, Маріуполь, Бахмут, Краматорськ, Слов'янськ) запропонували мені допомогу у створенні цих семплерів. Пошук орнаментів, створення композицій і їх електронне зображення були моєю справою. Вишиття, тканина, нитки – справою майстринь.

Створену нами колекцію семплерів з Чорнобильської зони відчуження свого часу мали можливість побачити мешканці Донецька, Харцизька, Бердянська, Одеси, Канева, Києва, Тирасполя (Придністров’я), Мюнхена (Німеччина), Парижа (Франція), Рига (Латвія).

Національний музей Чорнобиля (Київ) пропонував передати колекцію до його фондів. Але ми подарували свій доробок громадському музею "Смолоскип", створеному у Донецьку ВГО інвалідів "Чорнобиль-Допомога". Так там і лишилися наші вишивки. Сьогодні доля їх невідома

Прем'єр-міністр України

Голові громадської Всеукраїнської організації інвалідів «Чорнобиль-допомога»
В. П. ТУ ПІЛКУ

Шановний Вікторе Петровичу!

Щиро вдячний Вам за запрошення на відкриття тематичної виставки робіт українських майстрів народного мистецтва «Пам'ять на життя» у Меморіальному музеї Т. Шевченка «Хата на Приорці».

На жаль, затверджений розклад заходів не дає мені можливості взяти участь у відкритті виставки.

Бажаю організації «Чорнобиль-допомога» нових звершень у її благородній роботі - допомозі у розв'язанні проблем ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, пропагуванні ідей миру і гуманізму.

З повагою

Прем'єр-міністр України *Микола АЗАРОВ*

м. Київ 22.07.11

УЗОРИ З ВИШИВОК.
КИЇВСЬКЕ ПОЛІССЯ

Місто Богуслав

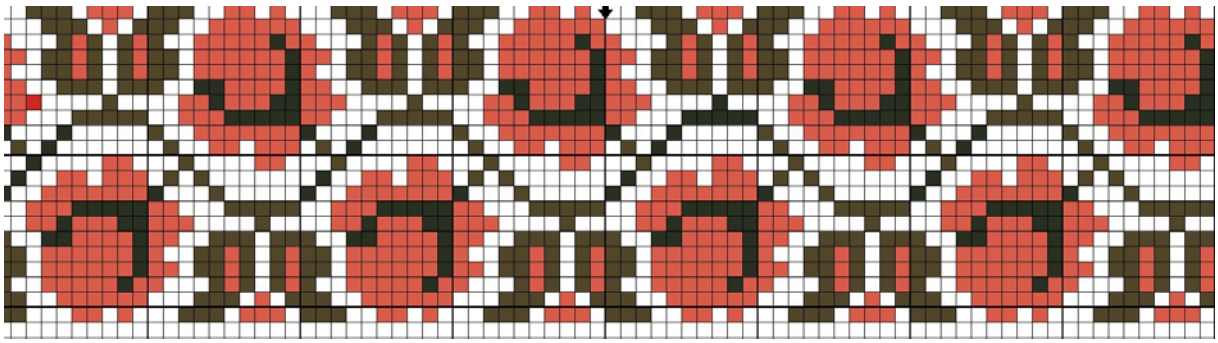

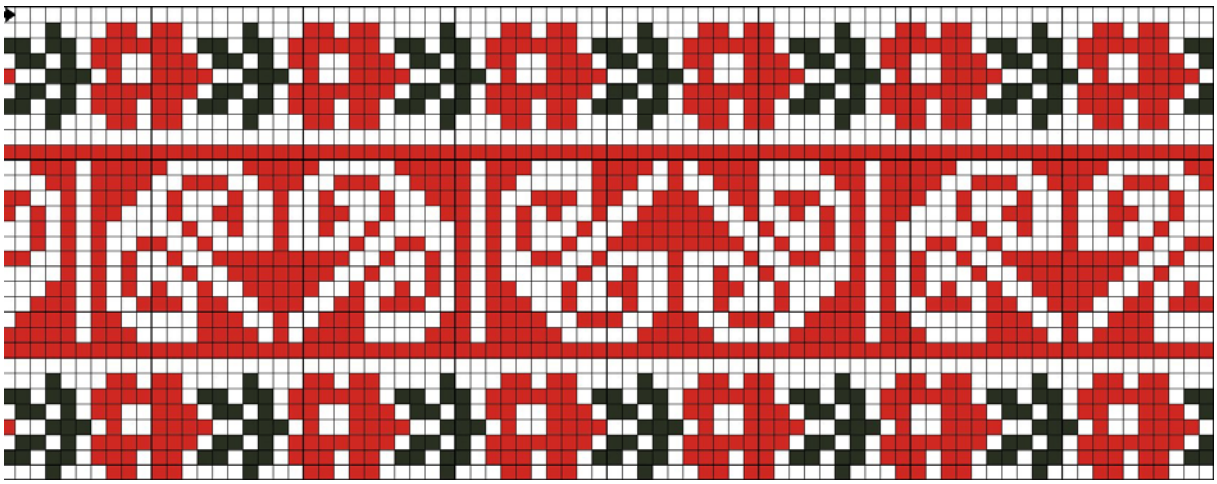

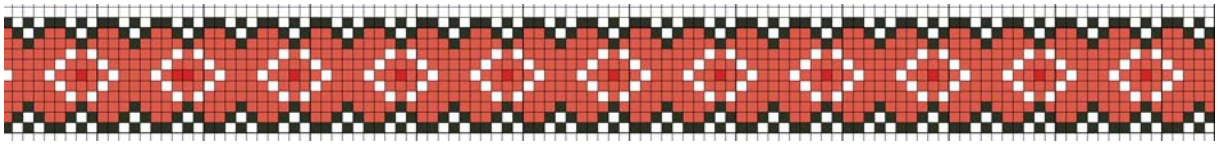

Місто Бориспіль

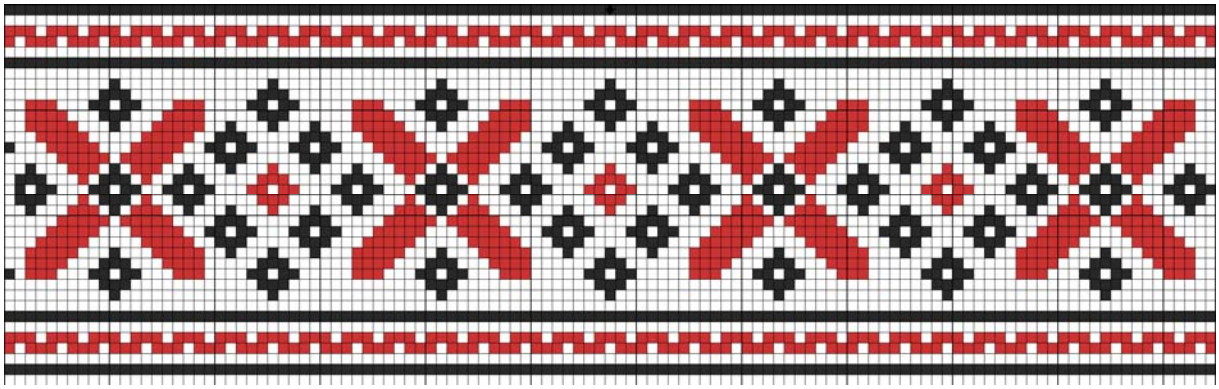

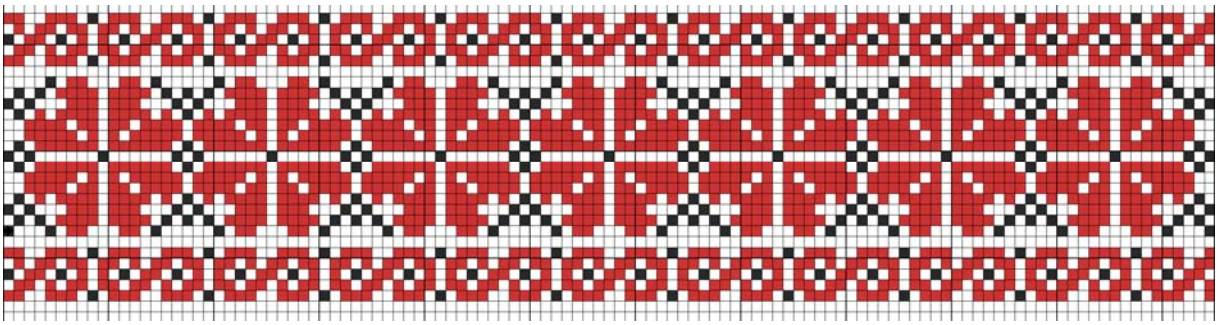

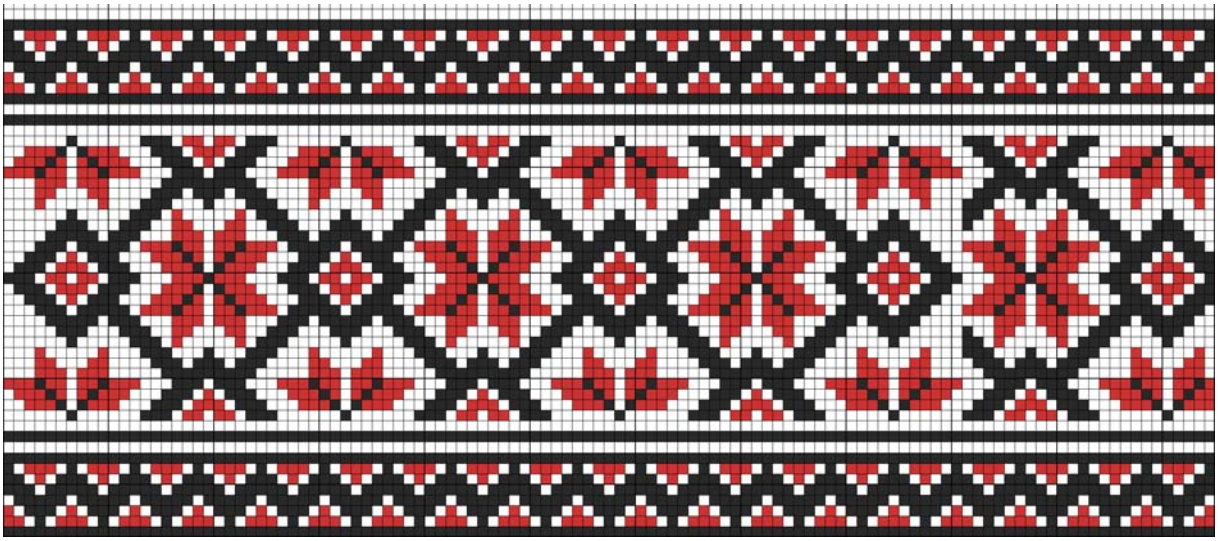

Село Горностайпіль

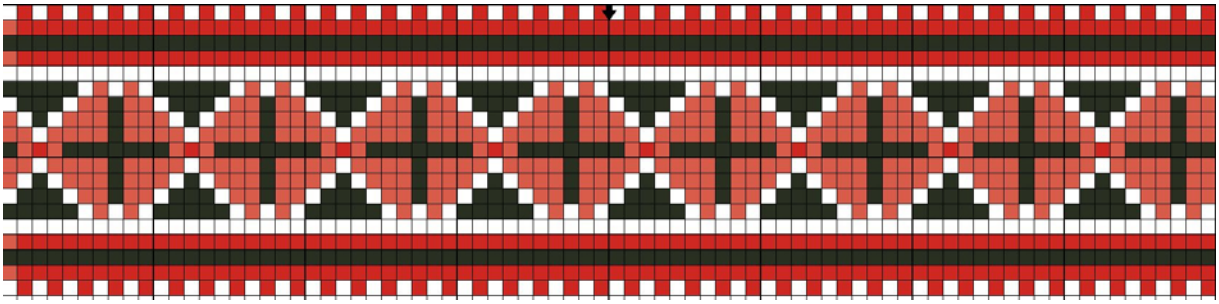

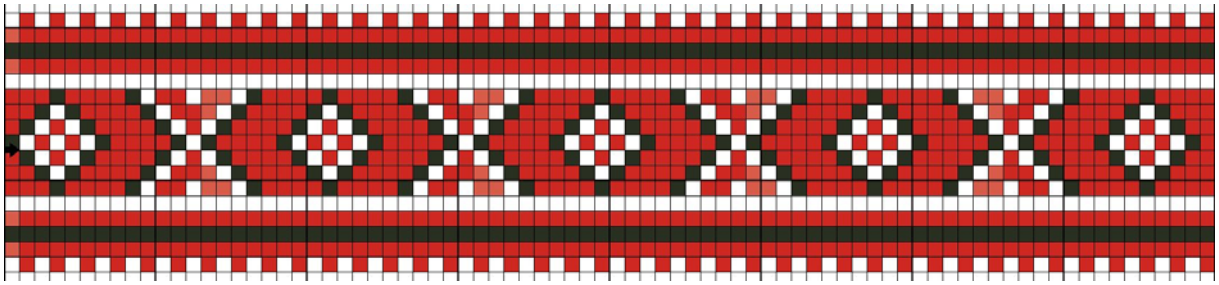

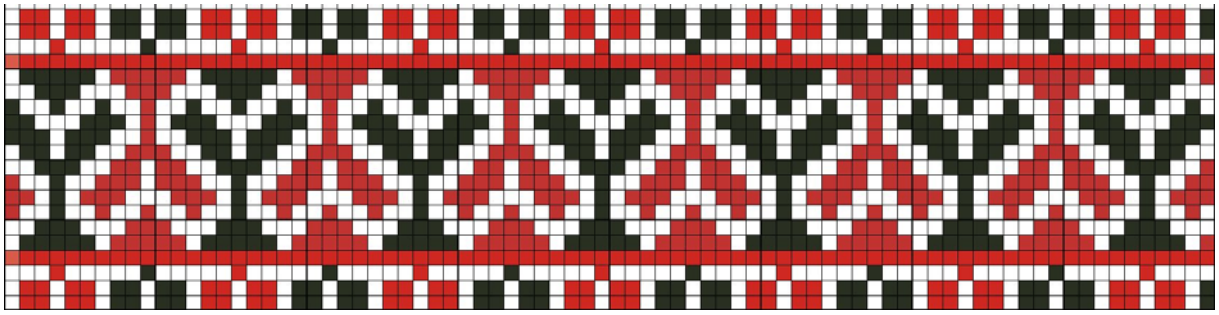

Село Залісся

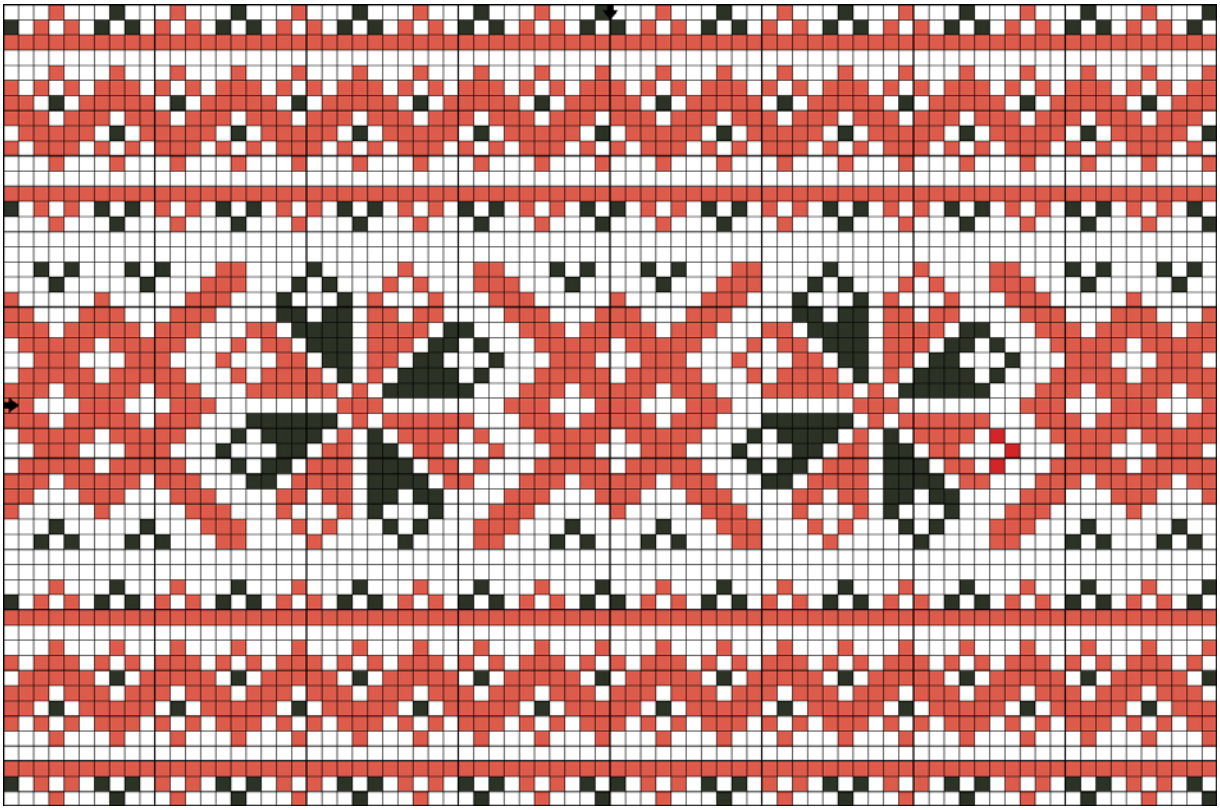

Село Іллінці

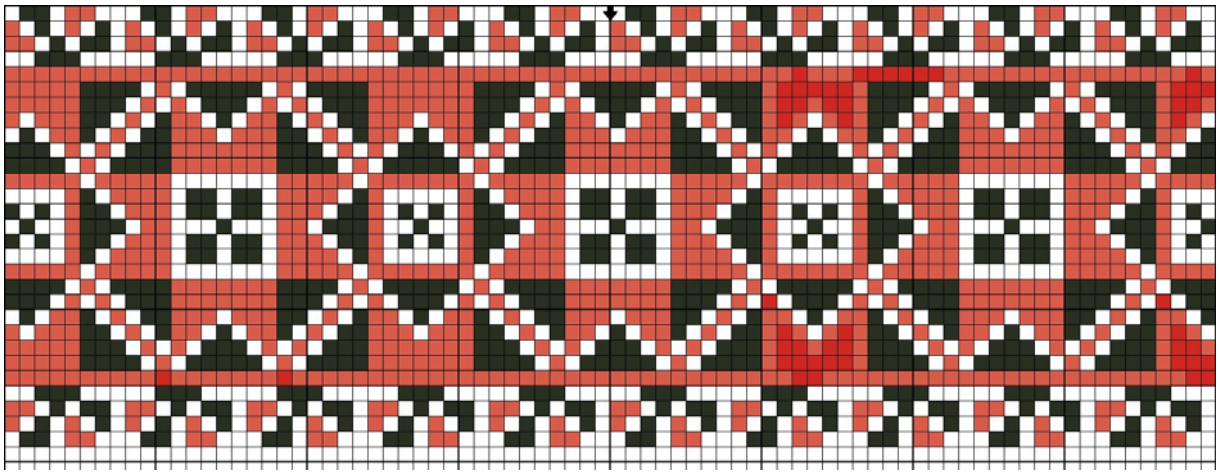

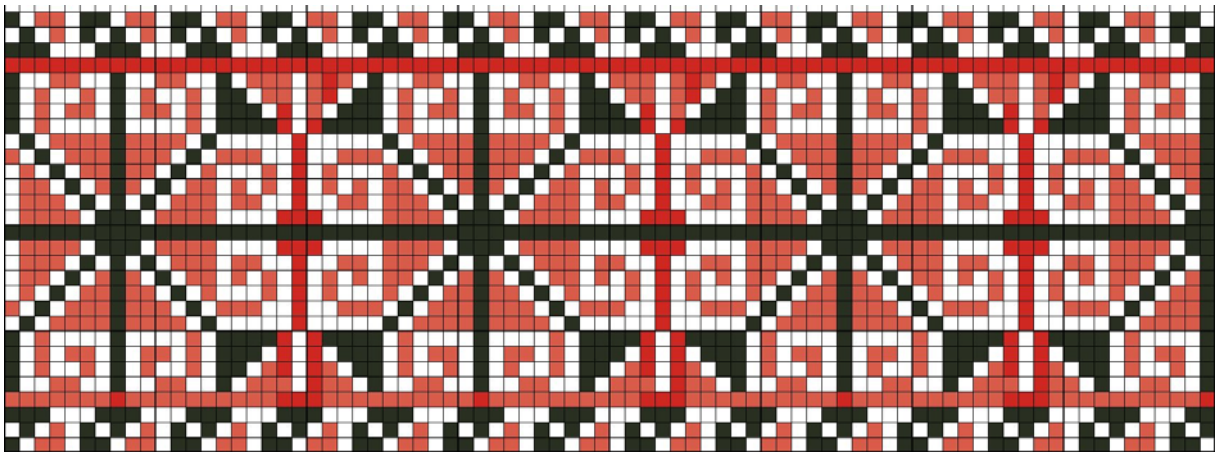

Село Княжичі

Село Корогод

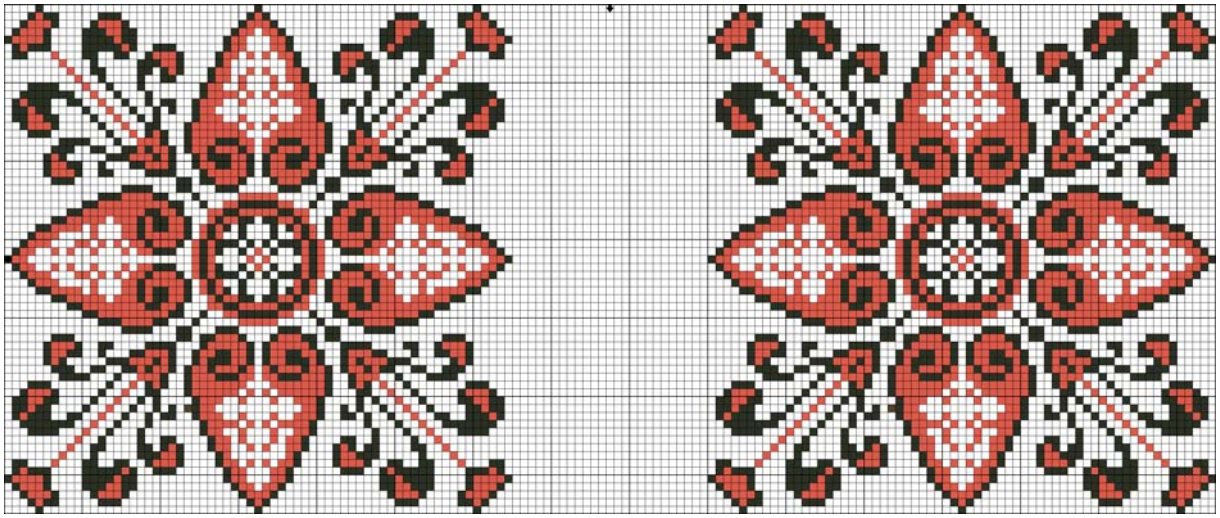

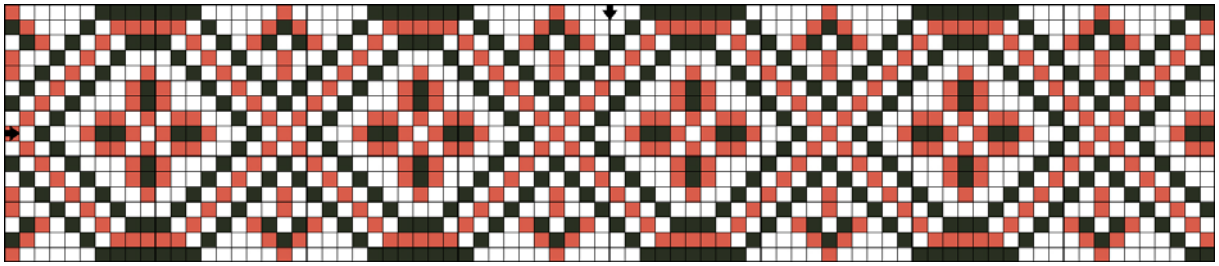

Село Красне

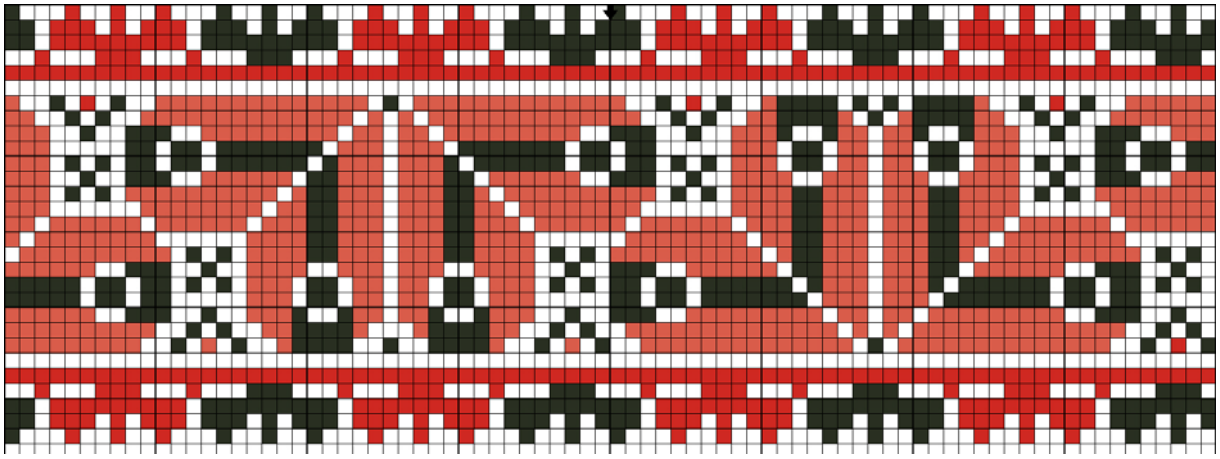

Село Крива Гора

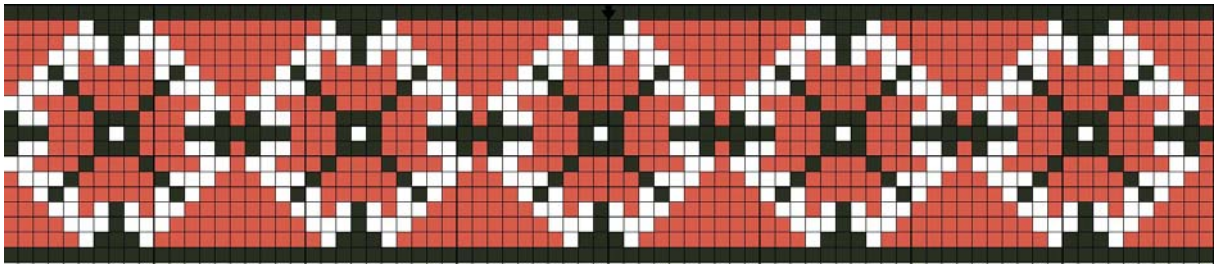

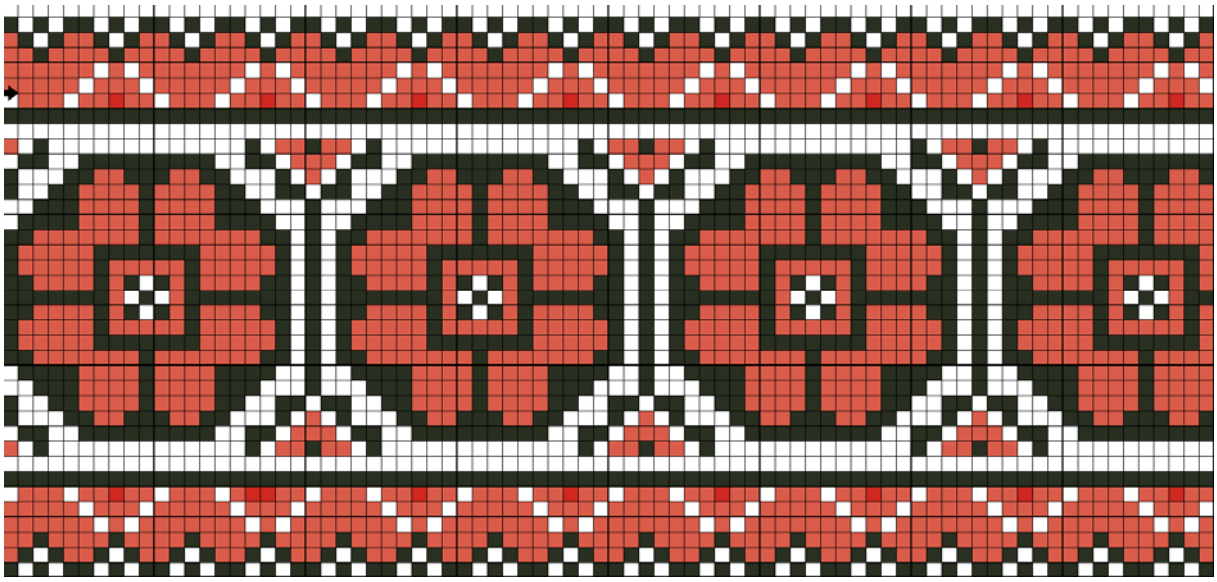

Село Ладижичі

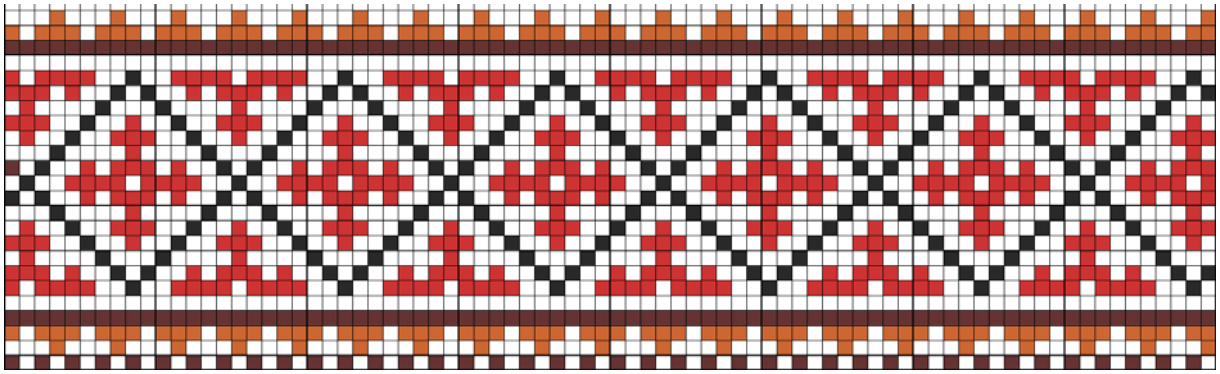

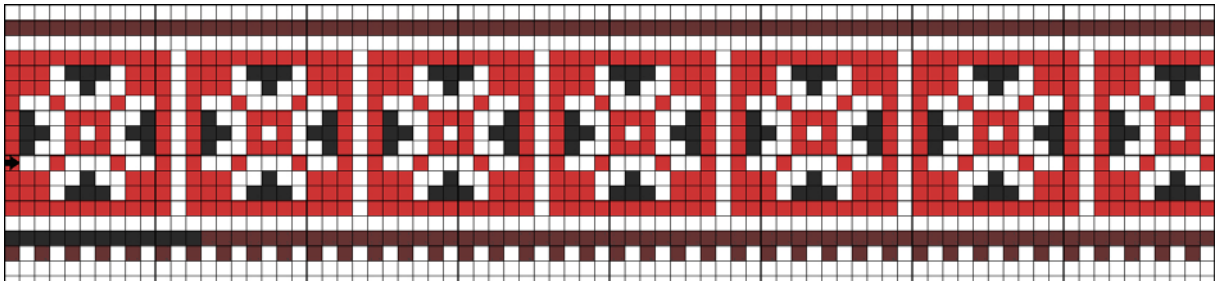

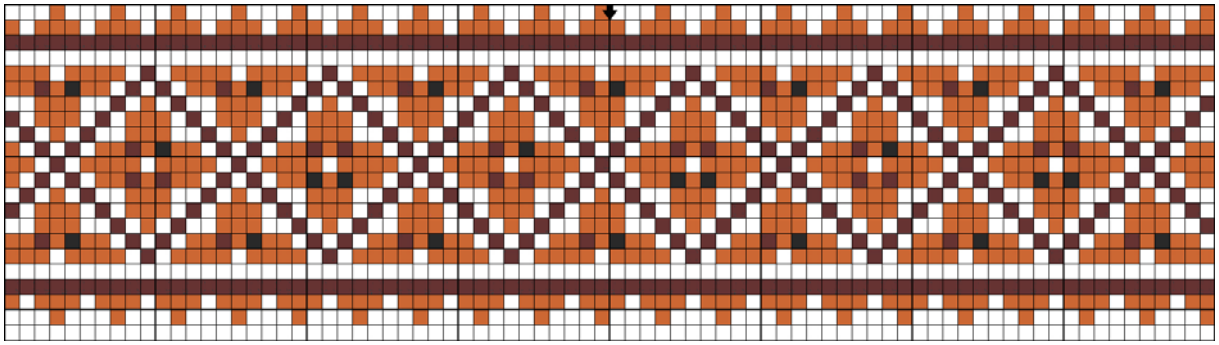

Село Новошепеличі

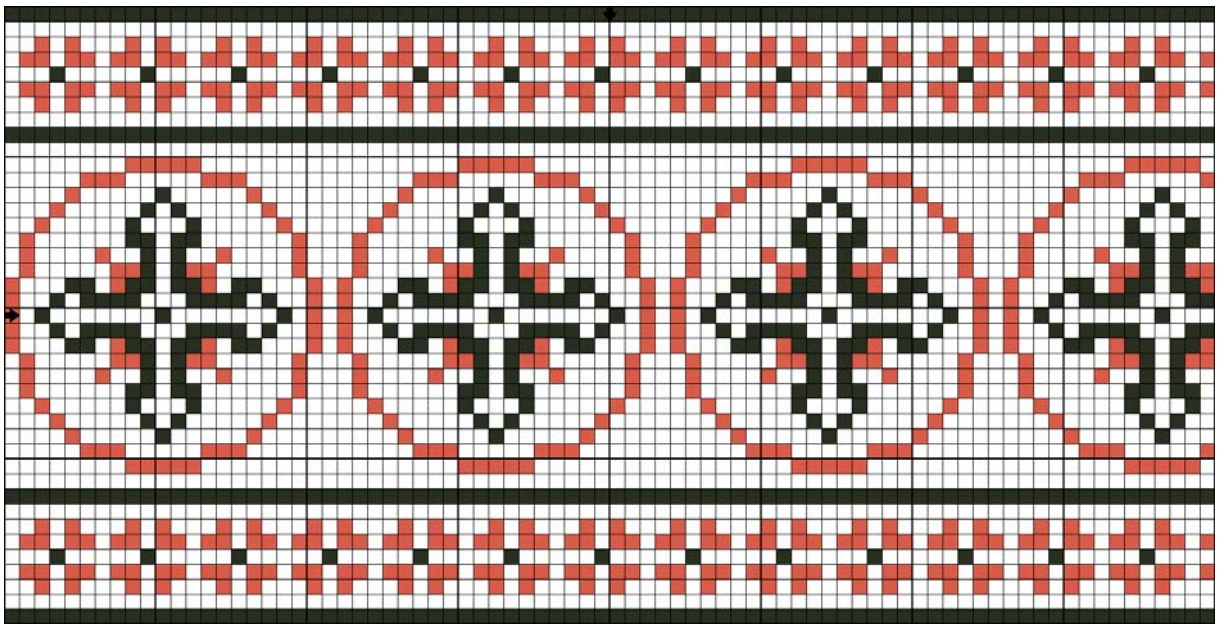

Село Обуховичі

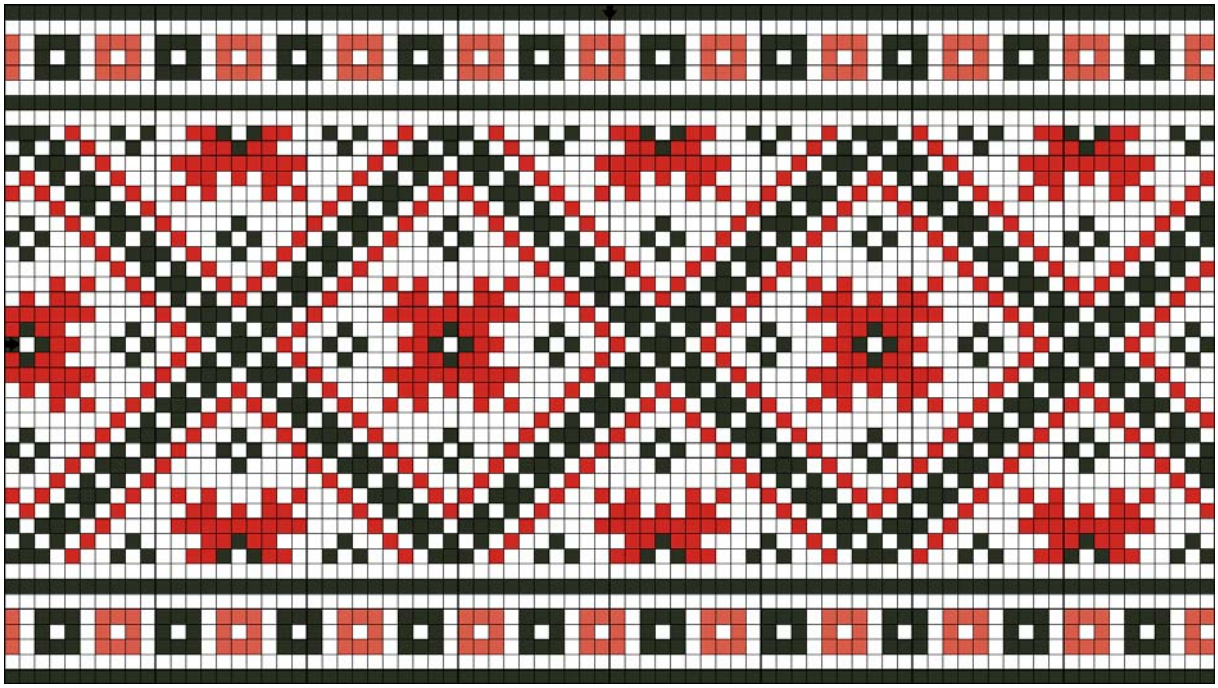

Село Опачичі

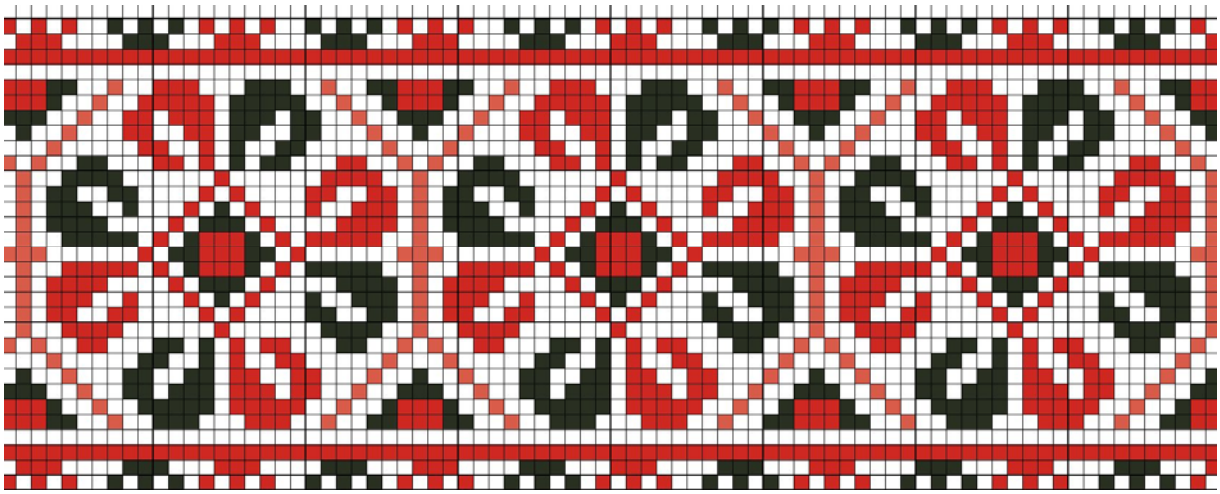

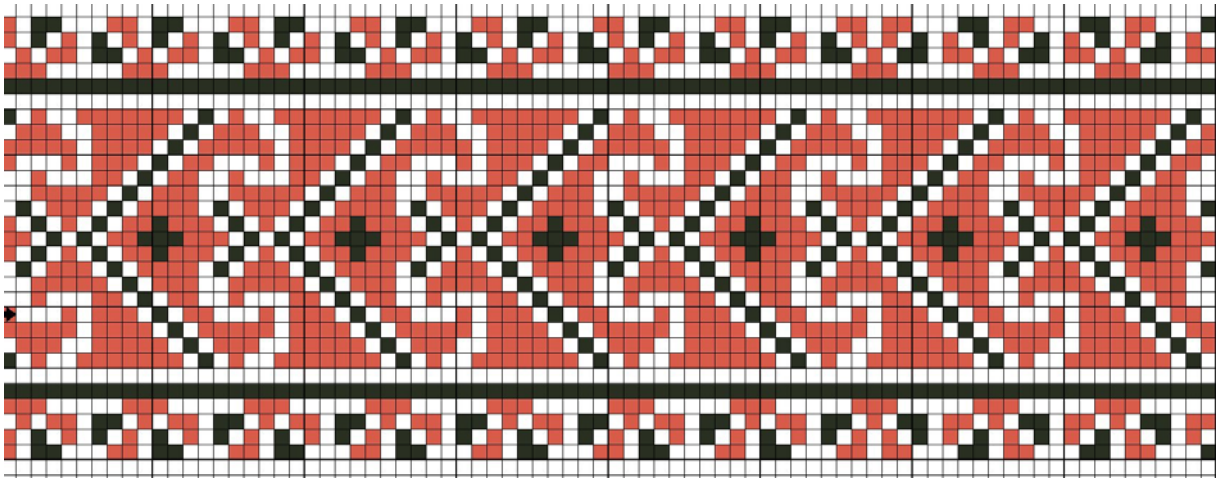

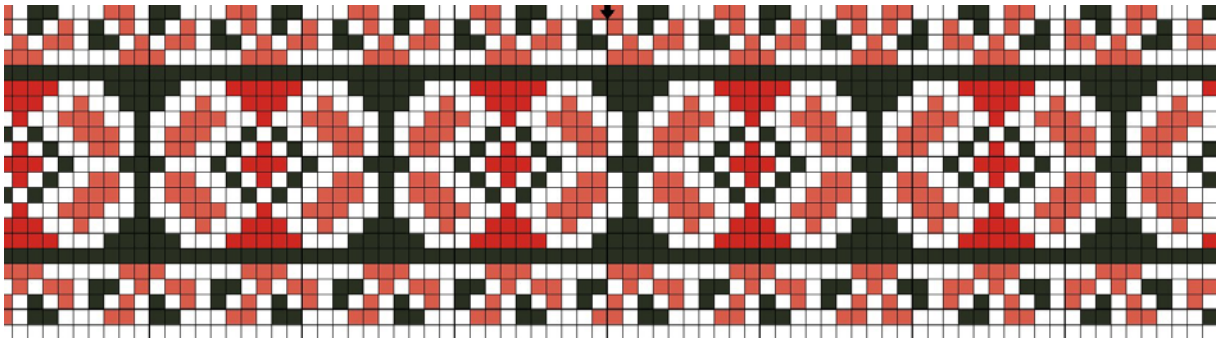

Село Старосілля

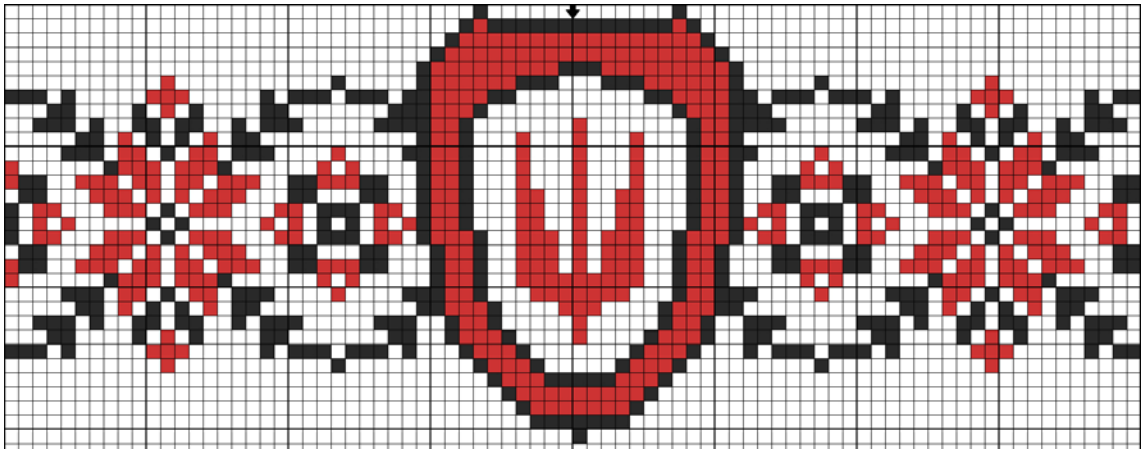

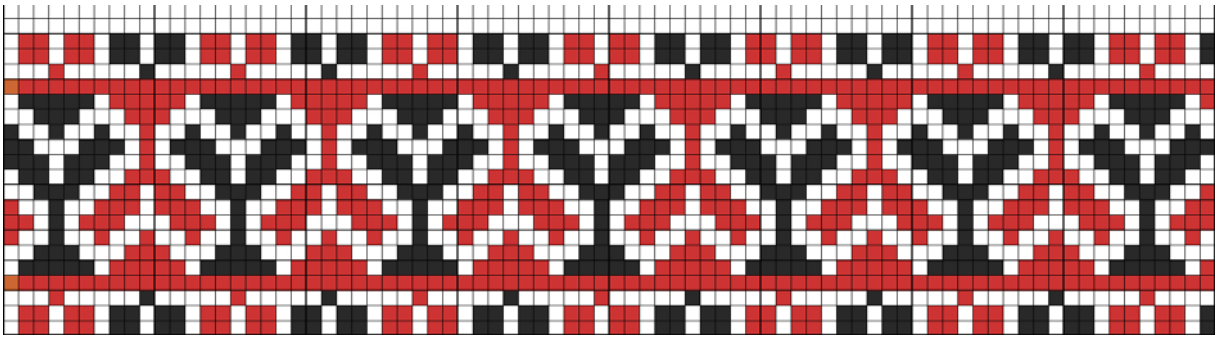

Село Теремці

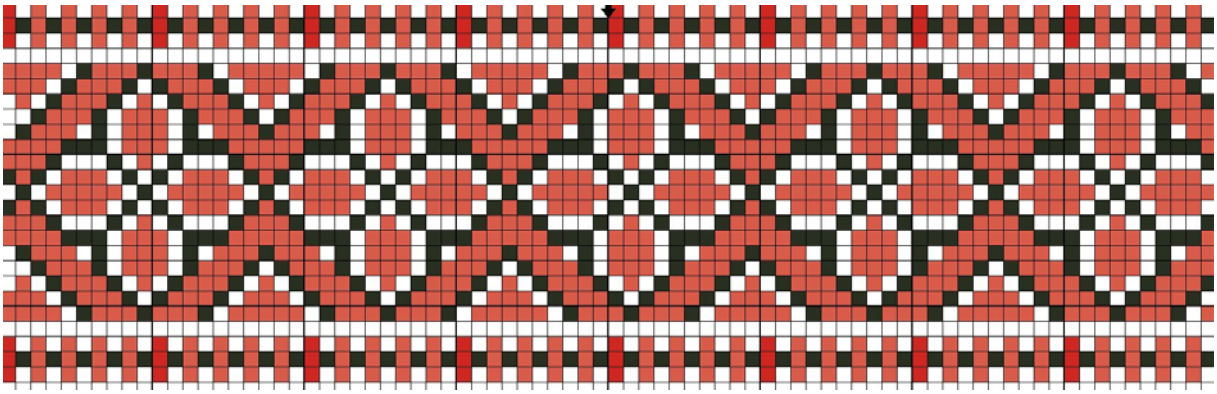

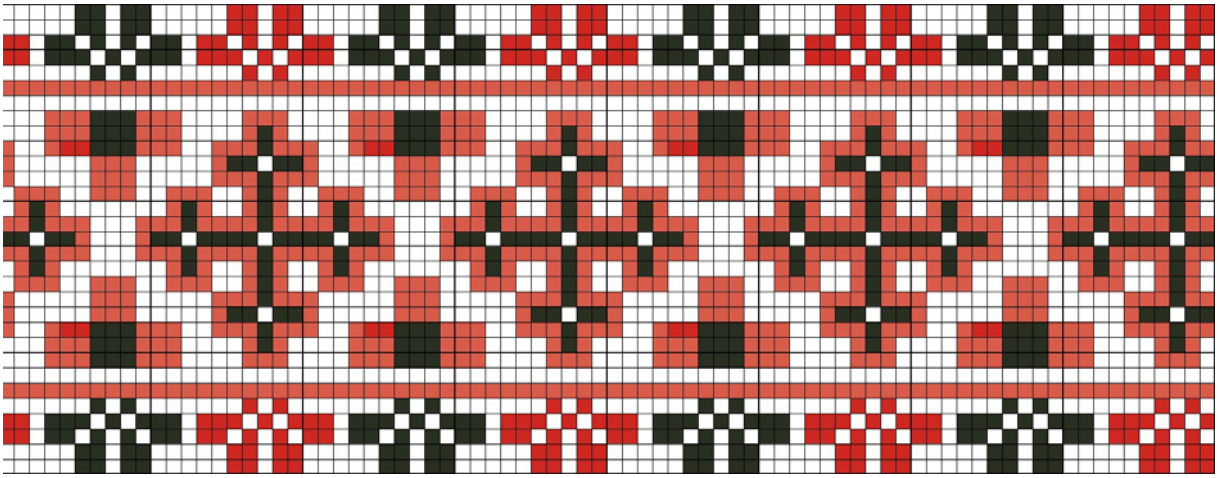

Село Термахівка

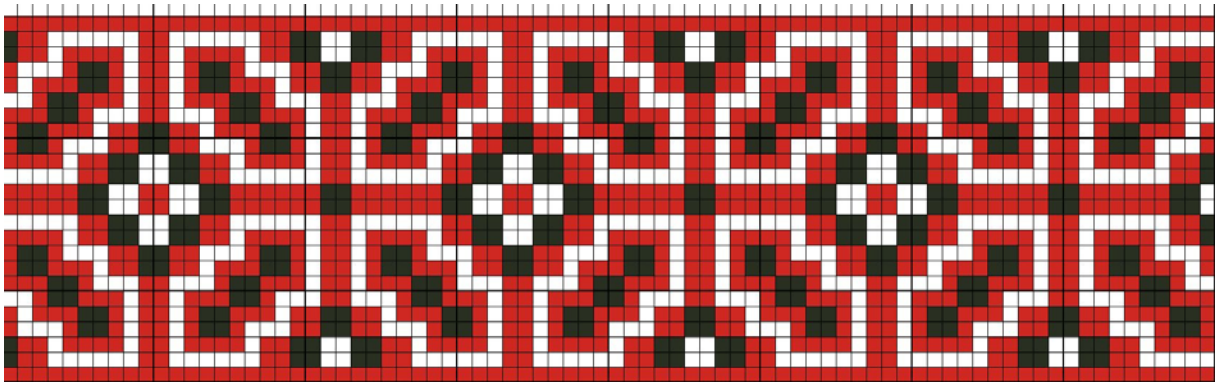

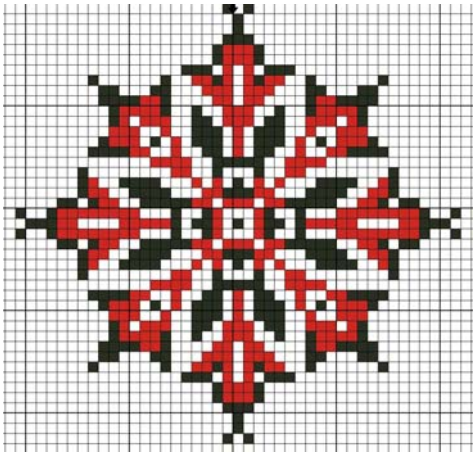

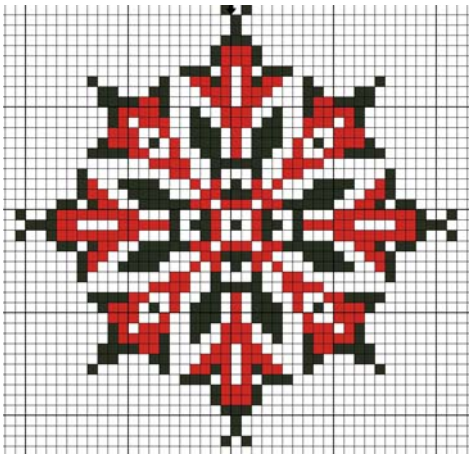

Село Товстий Ліс

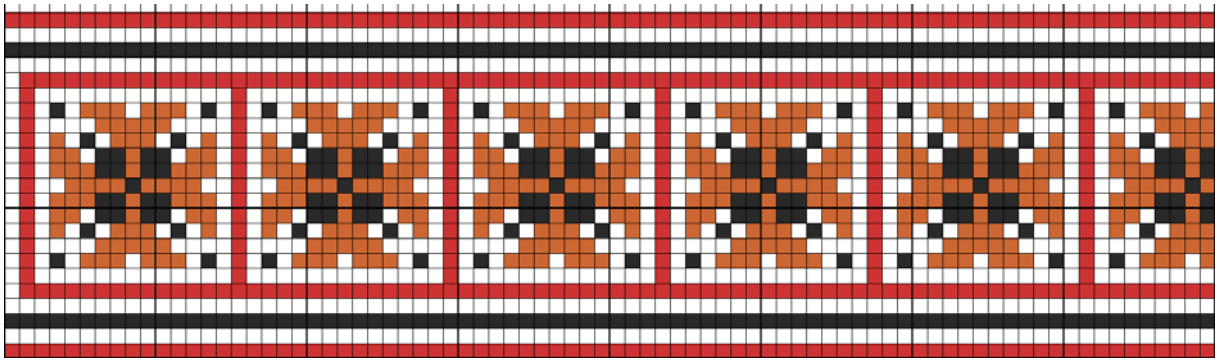

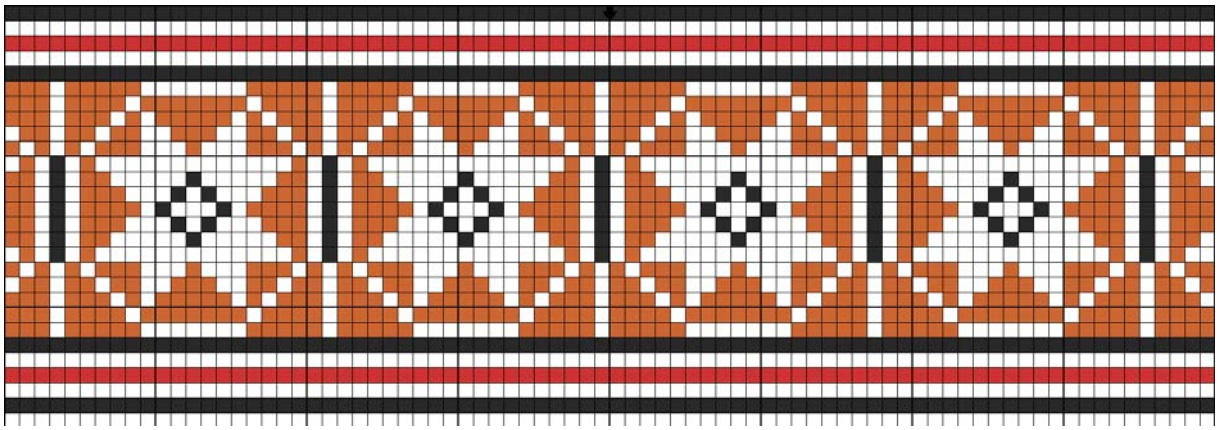

Село Черевач

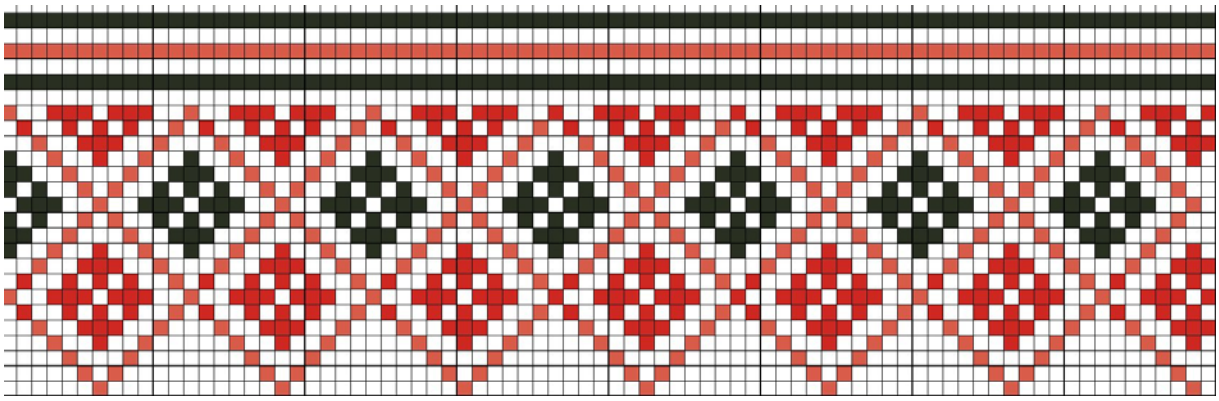

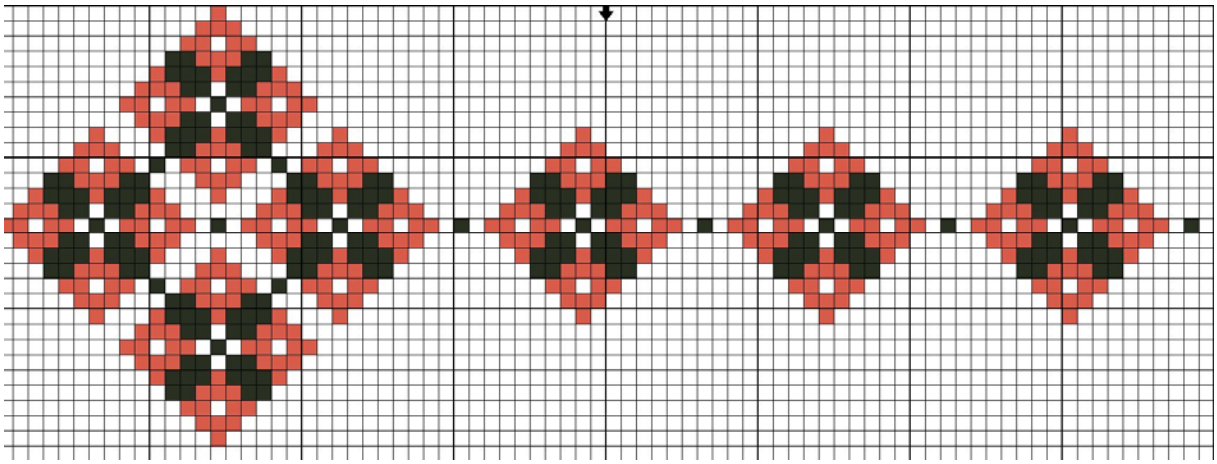

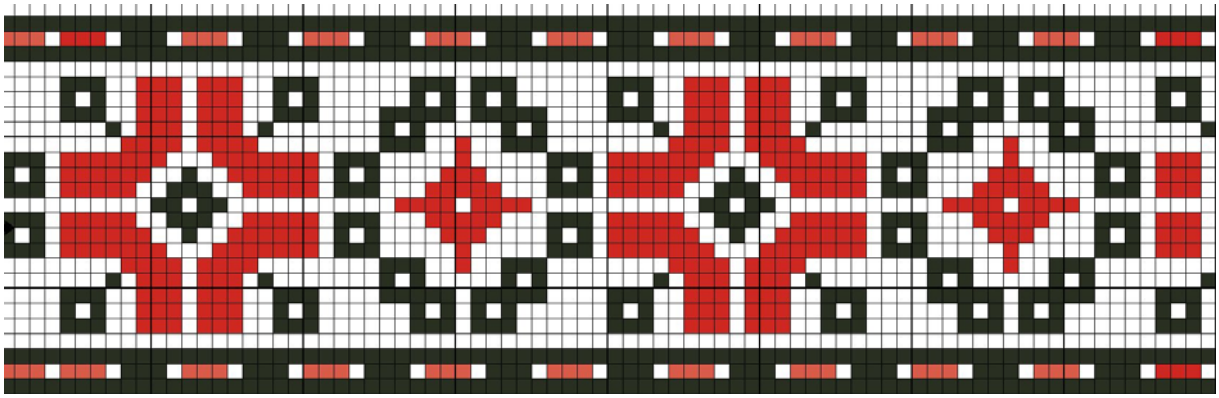

Місто Чорнобиль

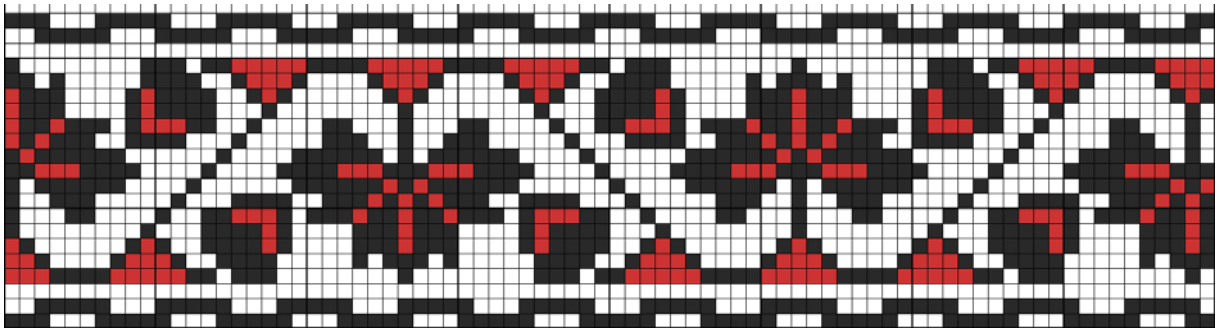

Чорнобильська зона

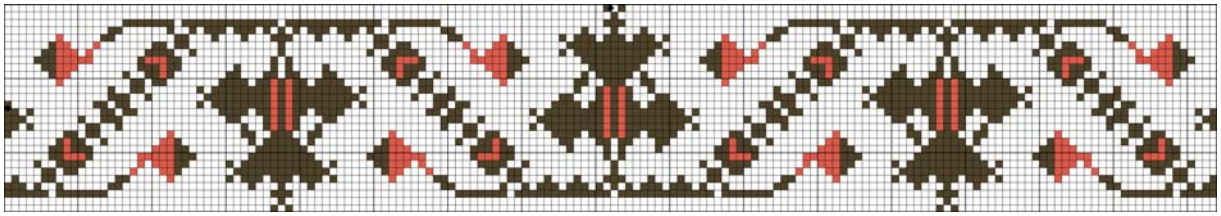

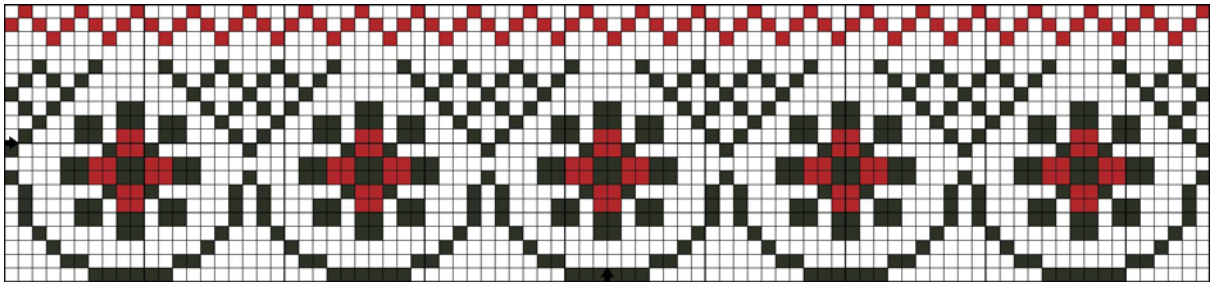

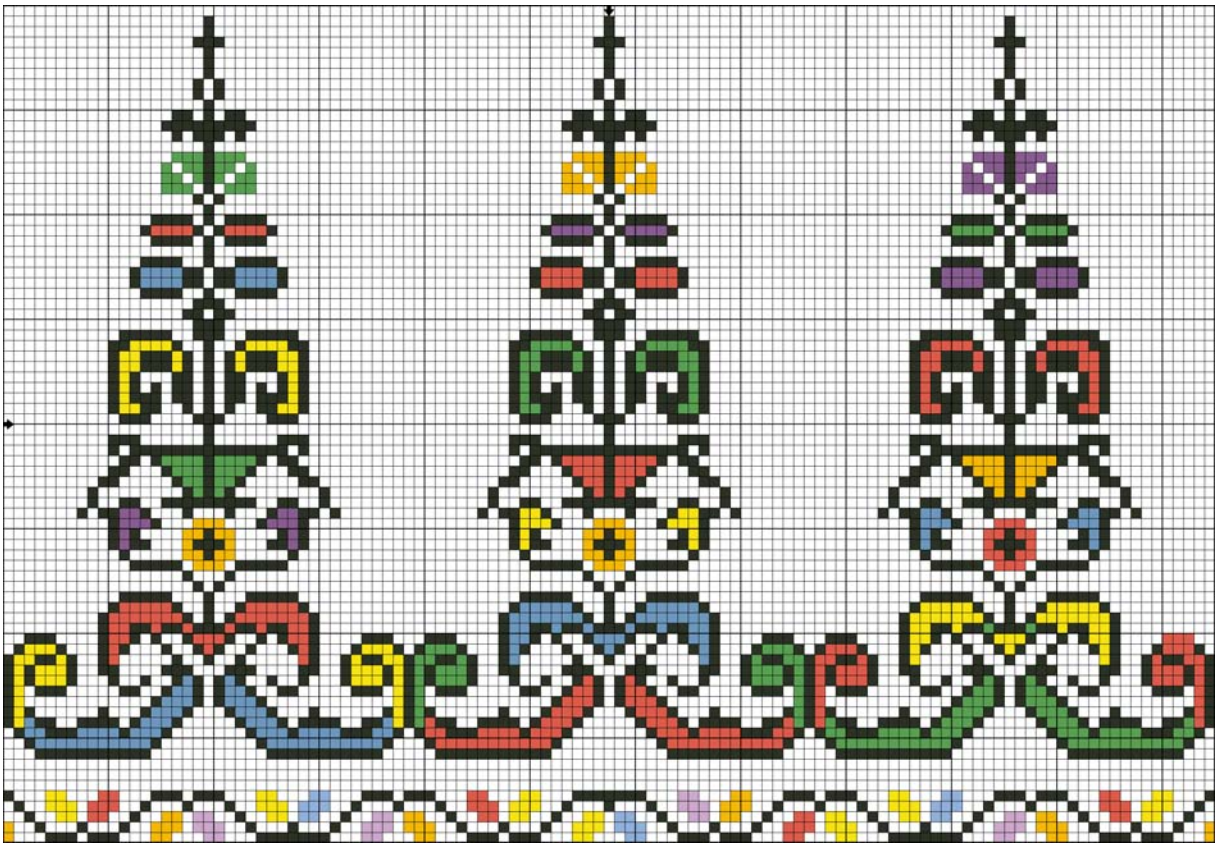

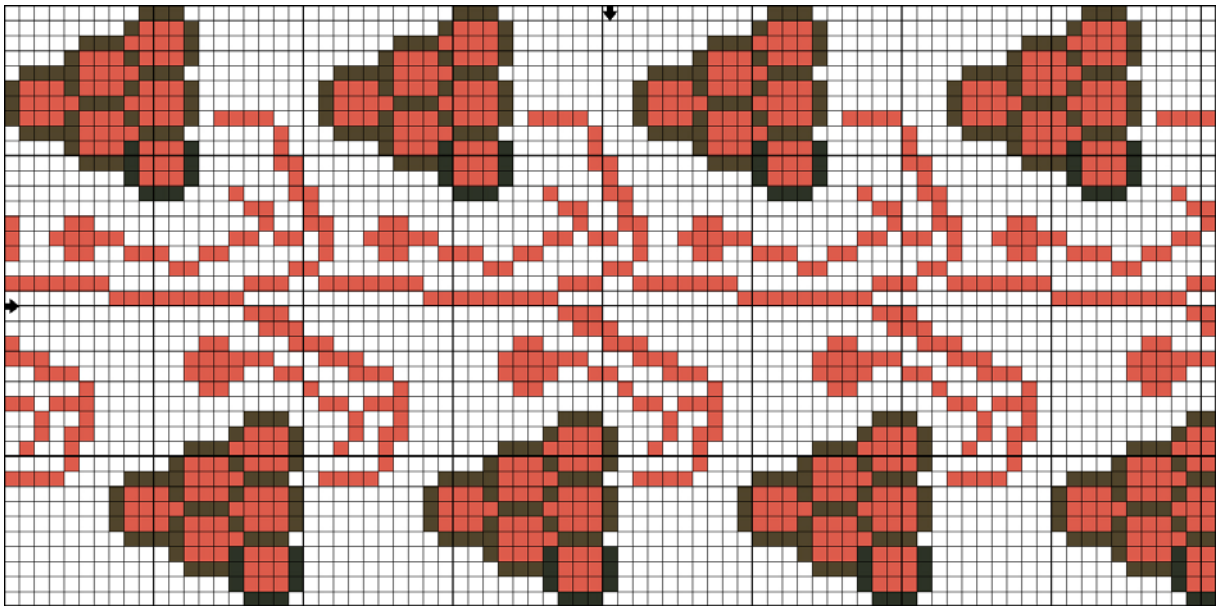

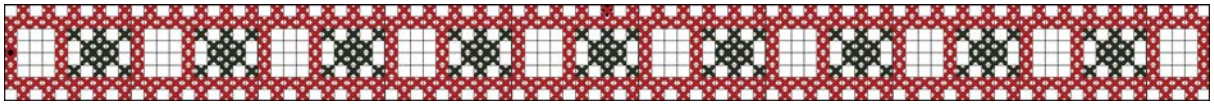

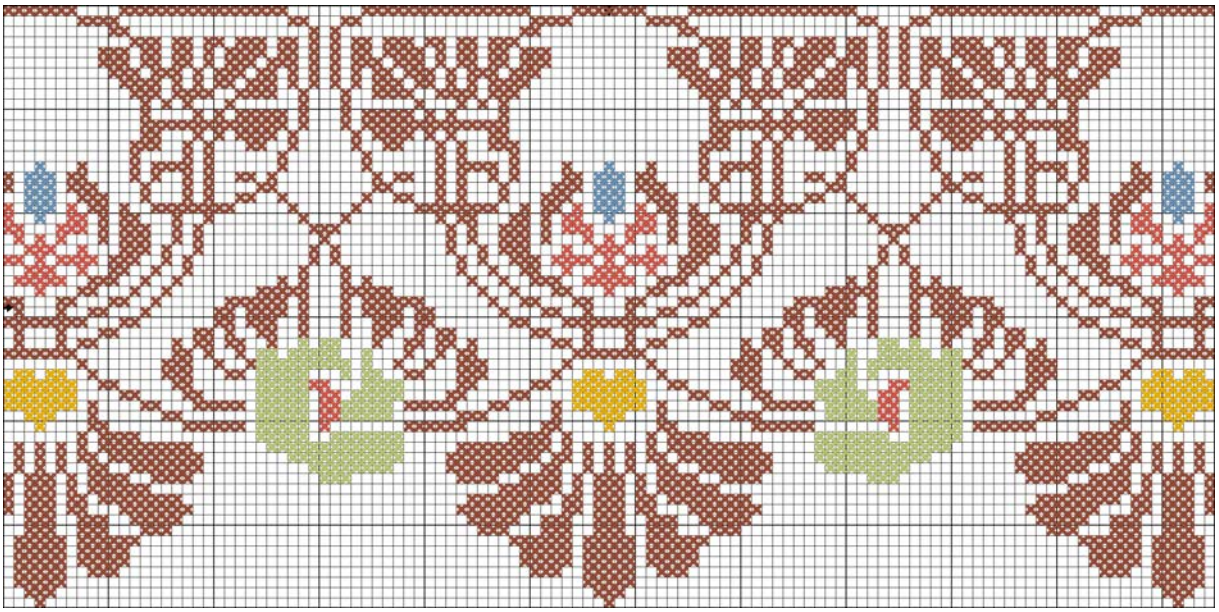

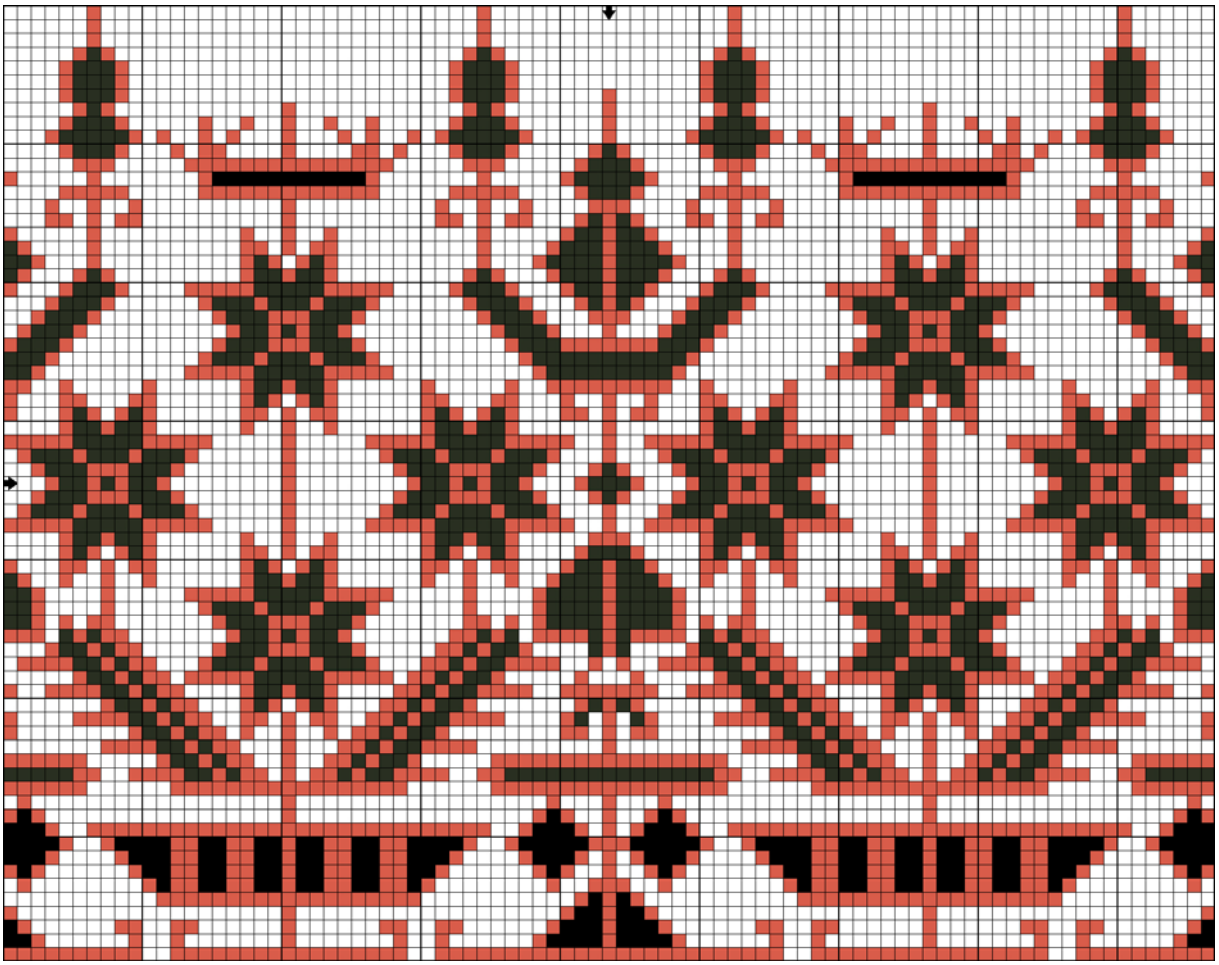

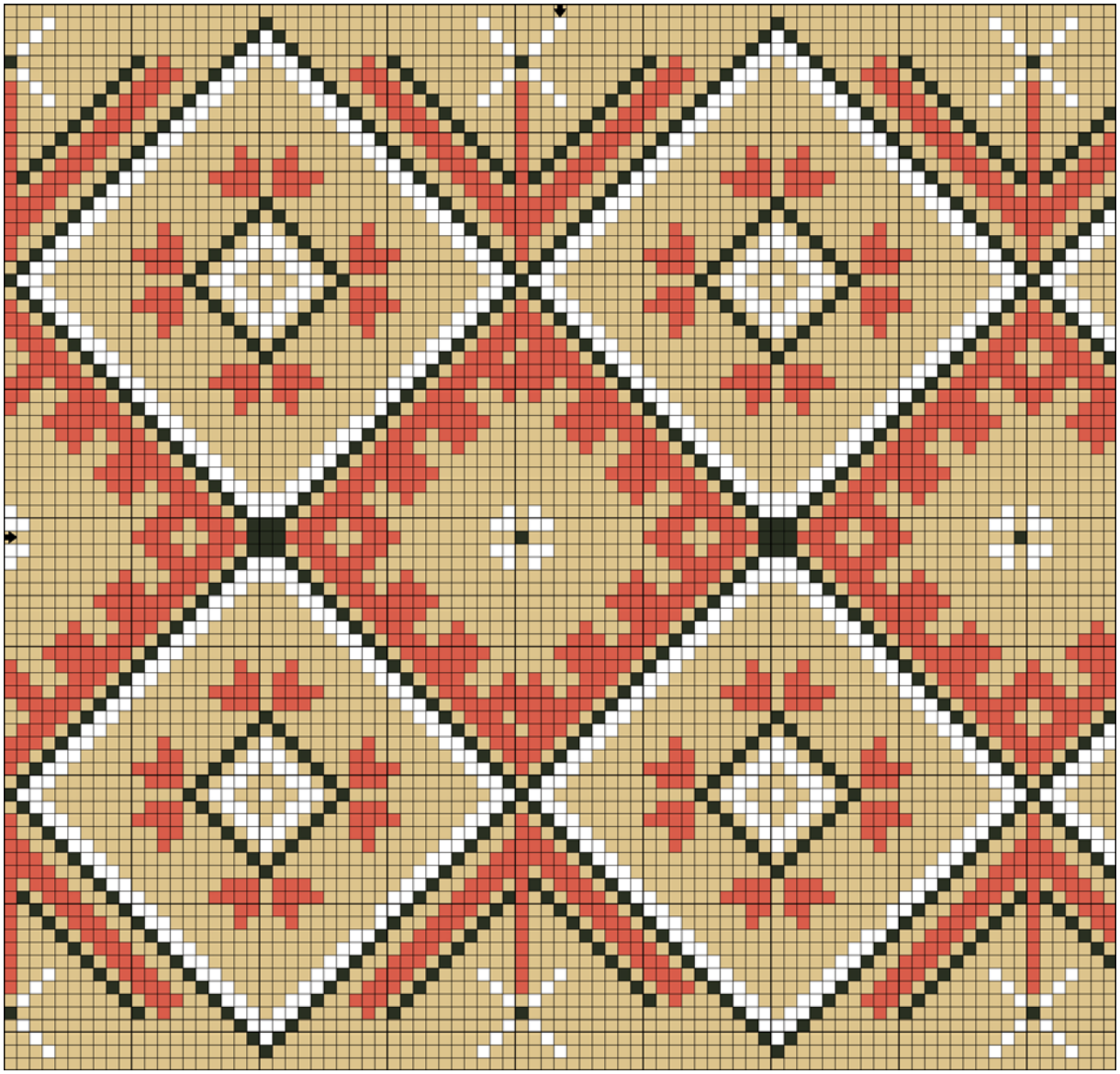

Узор «Хрещаті квіти»

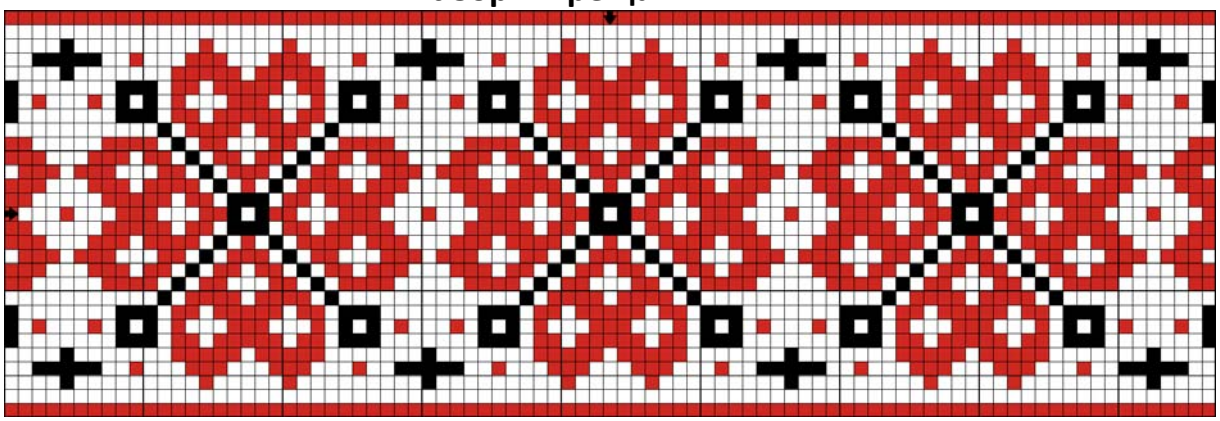

Узор «Ключі»

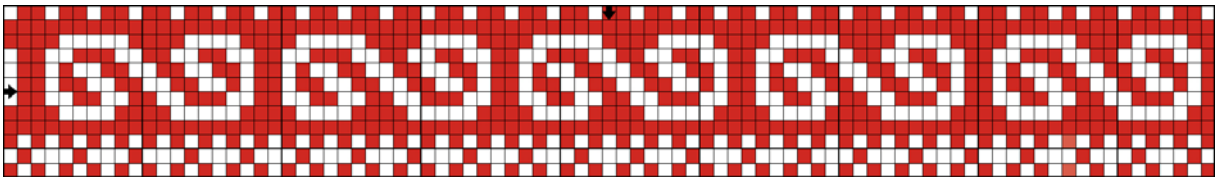

Узор «Хрестики у квітах»

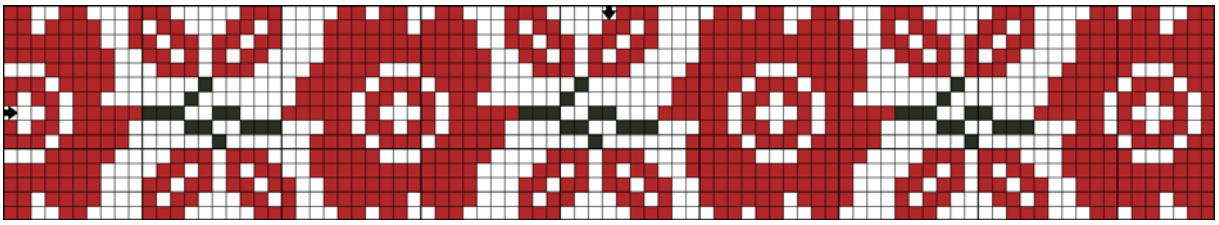

Узор «Розетка в кружках»

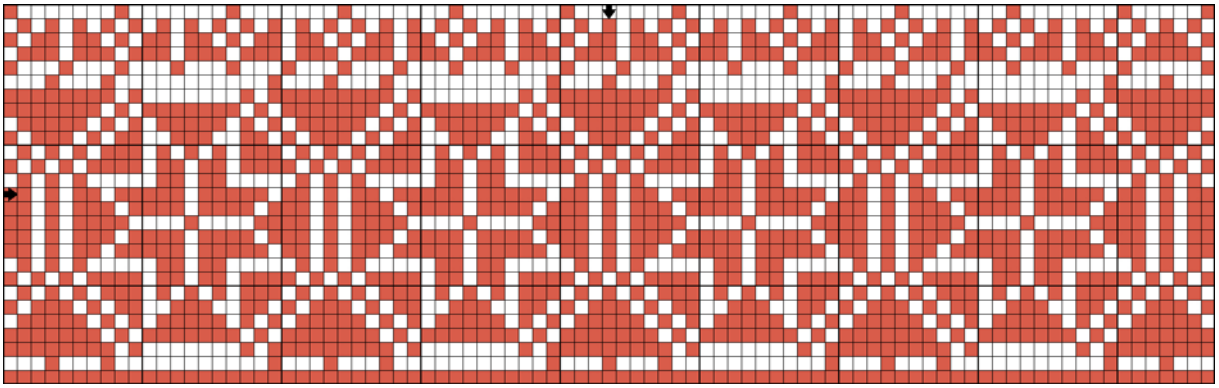

Узор «Ромб з «грабельками»»

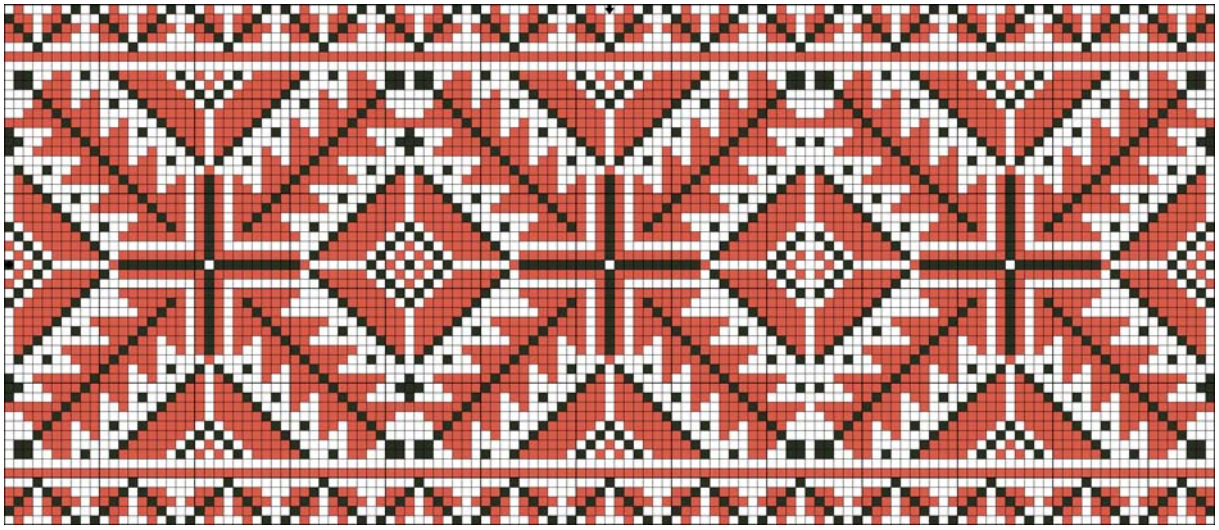

Узор «Порічки»

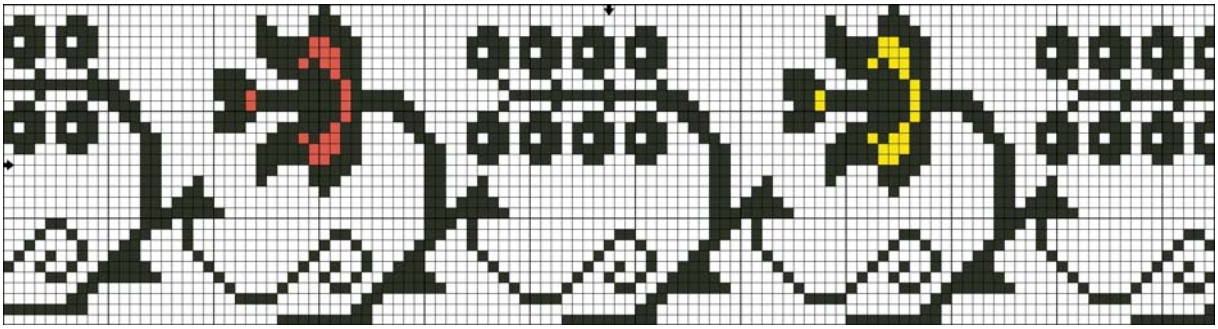

Узор «Деревце «Пам’ять»»

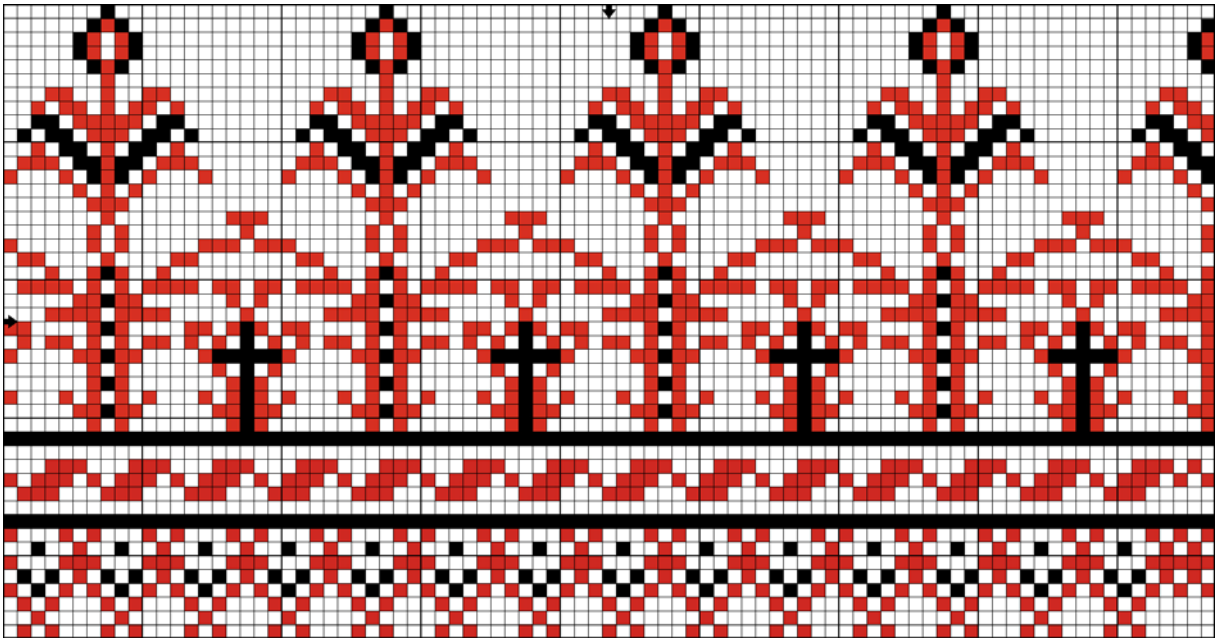

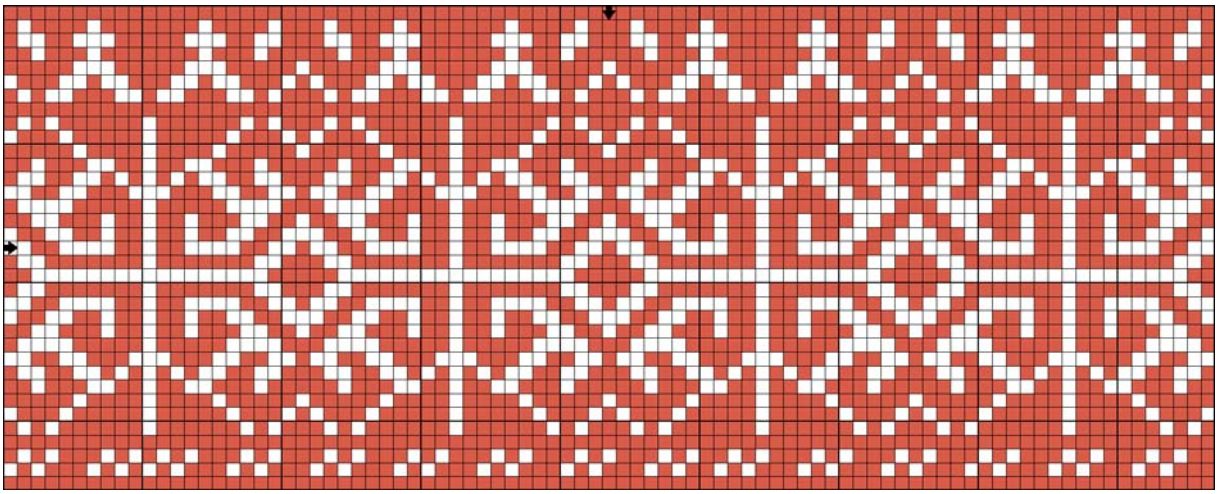

УЗОРИ ВИШИВОК
ЖИТОМИРСЬКЕ ПОЛІССЯ

Село Бегунь, Овручський р-

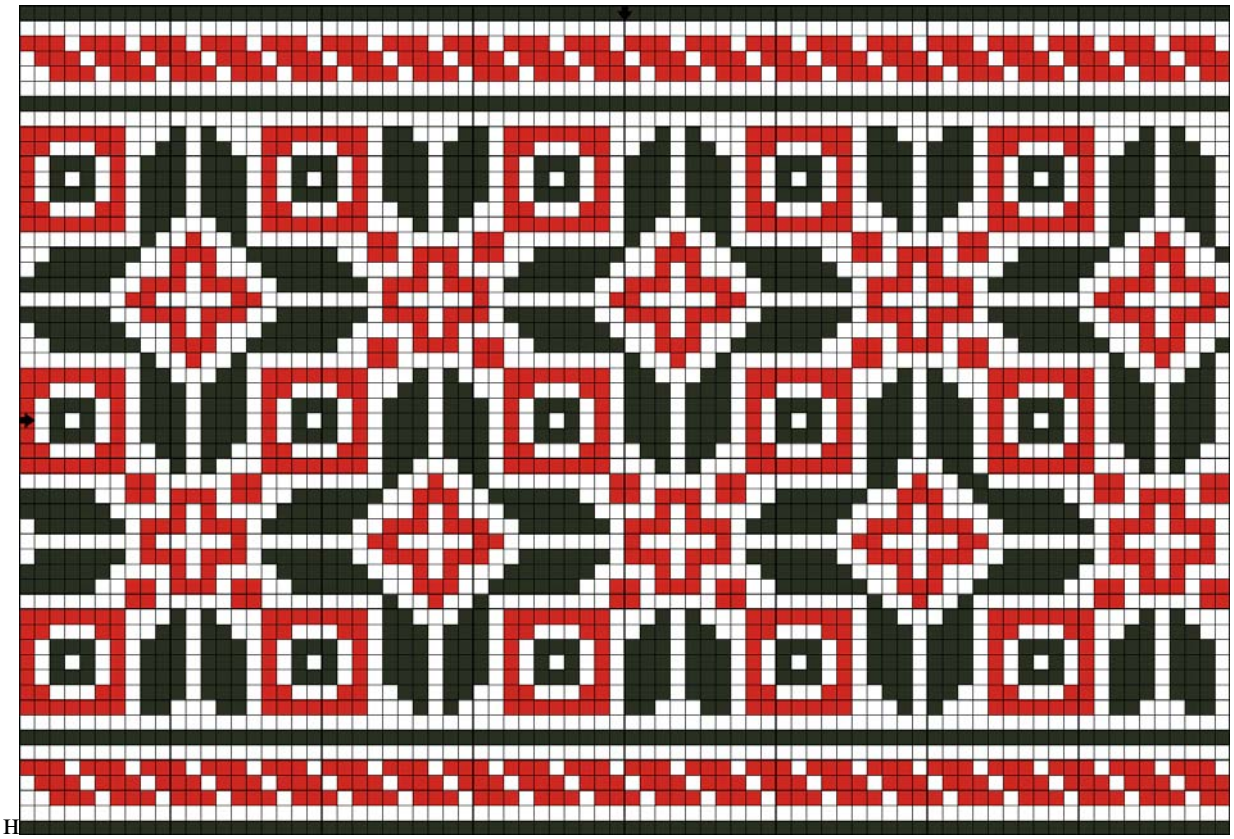

Село Бондарі. Овручський р-н.

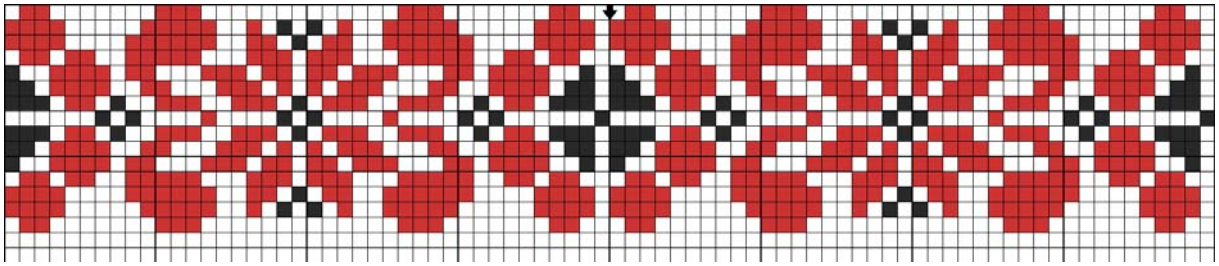

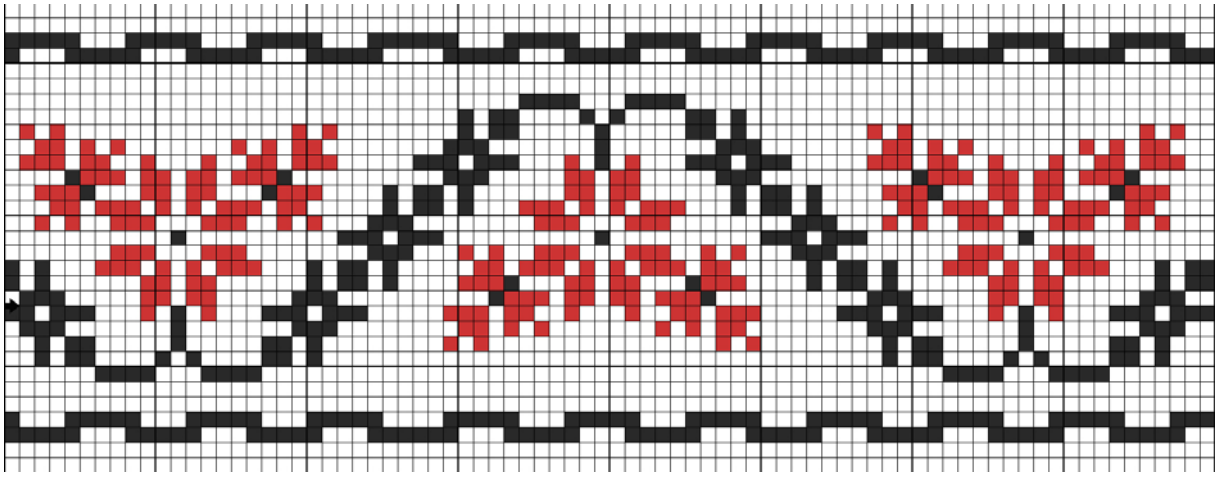

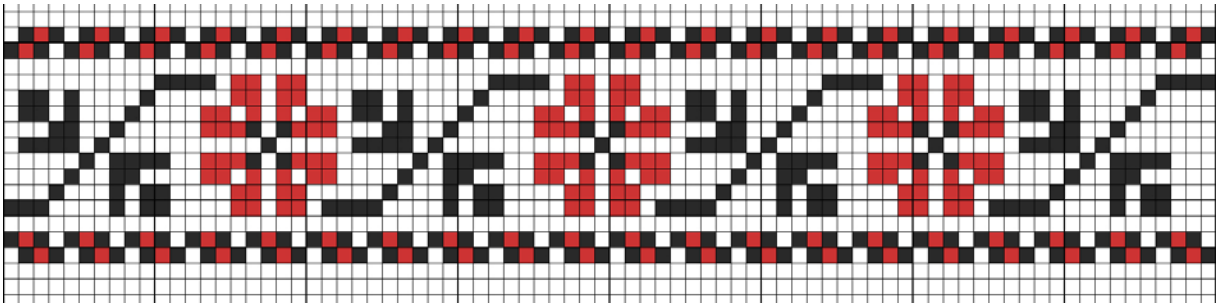

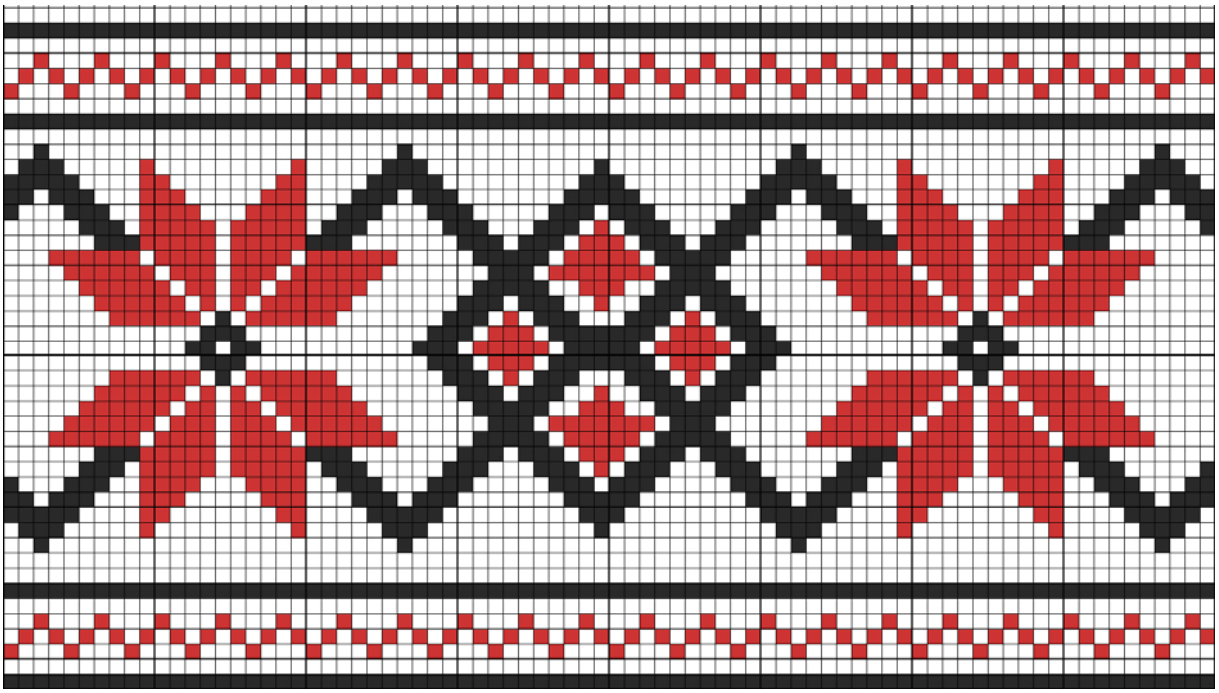

Село Велика Чернігівка.

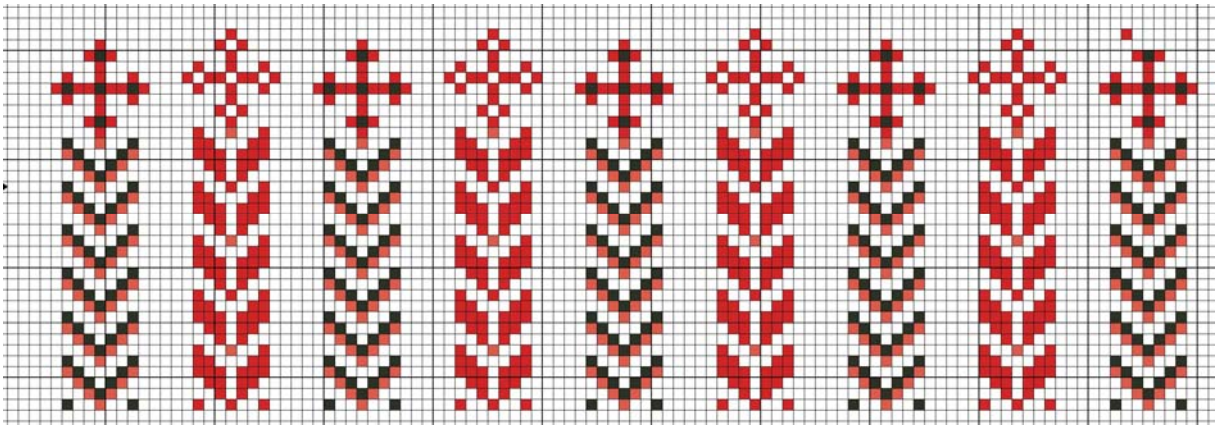

Узор «Хрести»

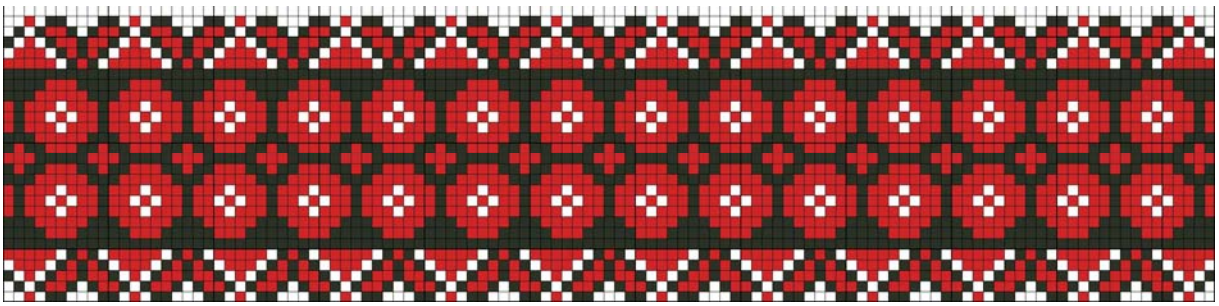

Село Красилівка

Село Левковичі

Народницький р-н

Село Нова Радча

Село Поліське

Село Скурати

Село Словечко

Село Старий Дорогинь

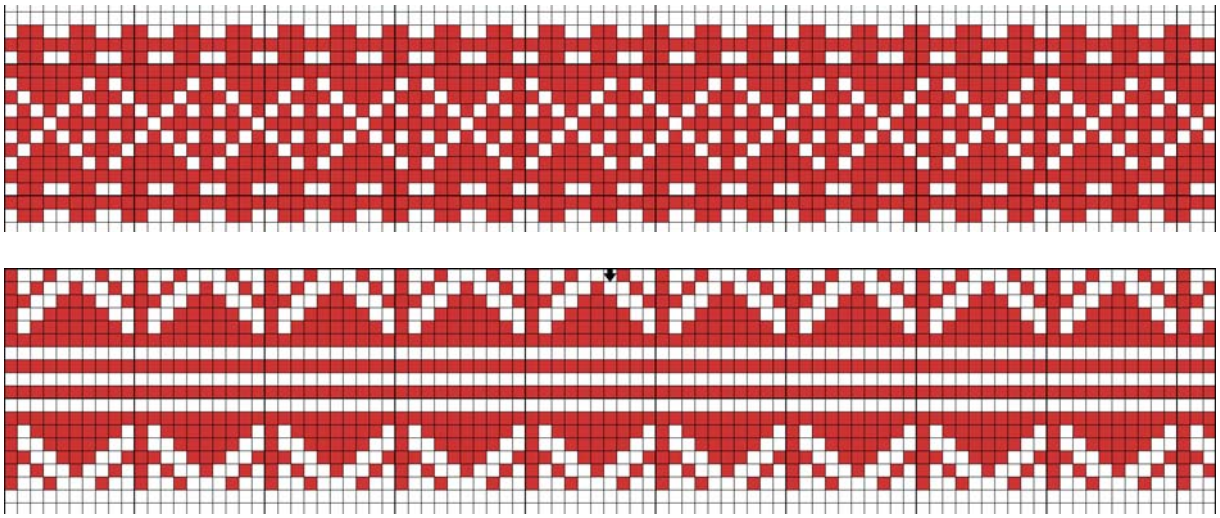

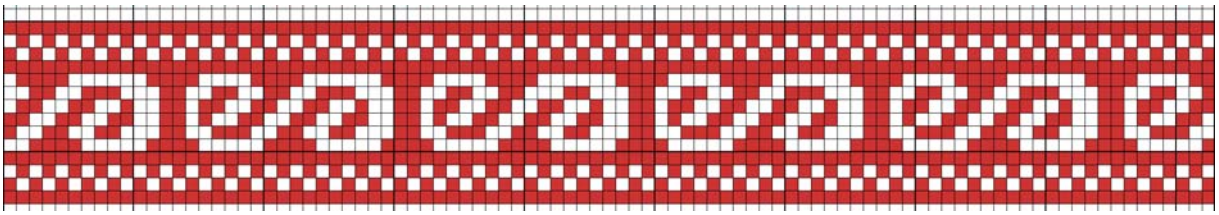

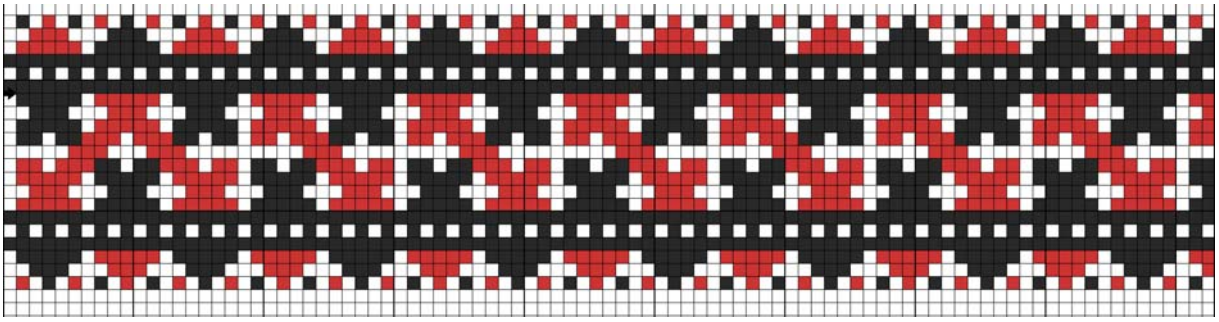

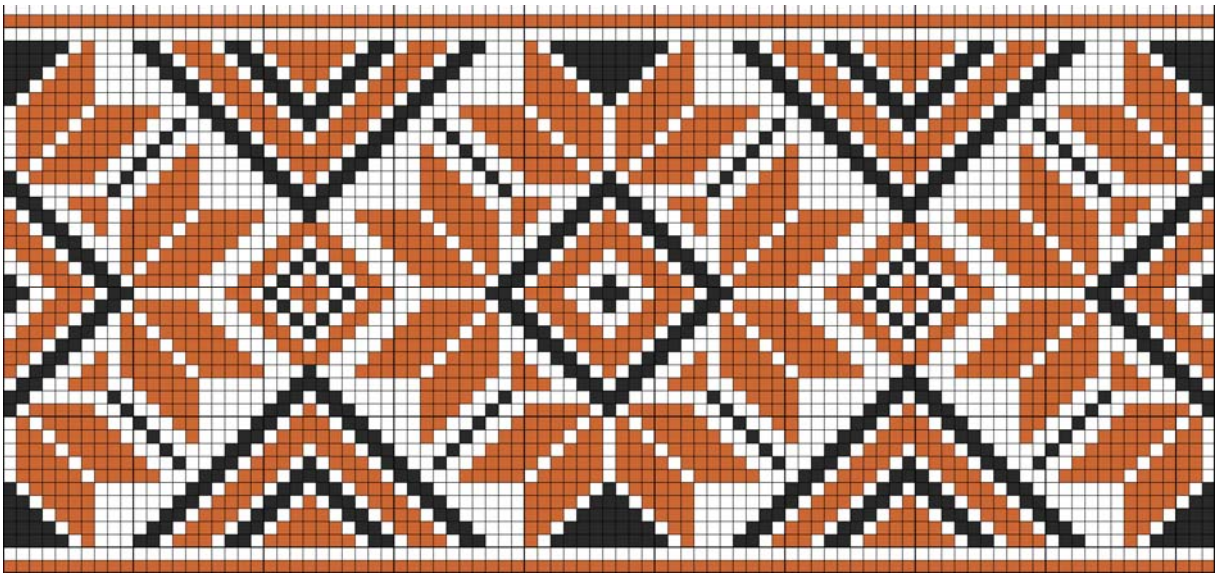

..

Село Рудня

Село Чоповичі

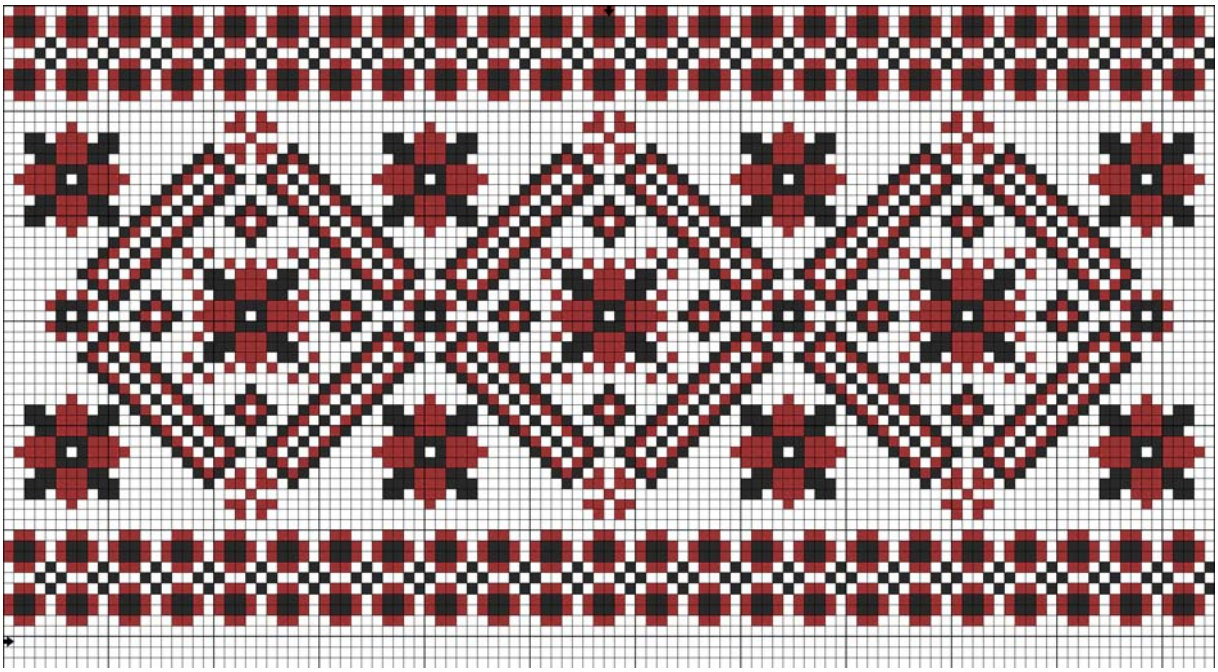

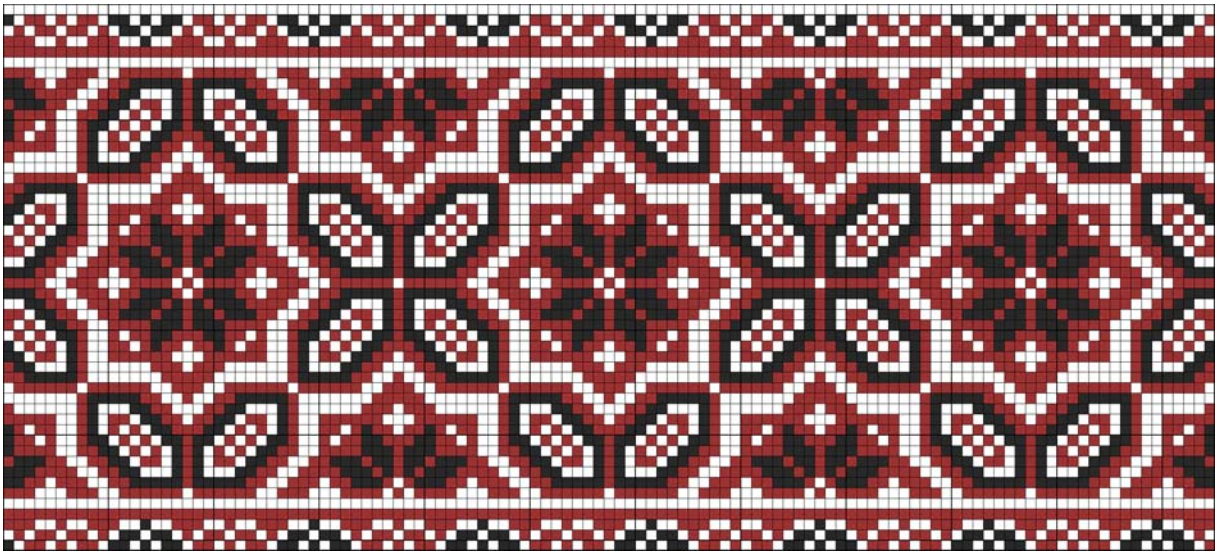

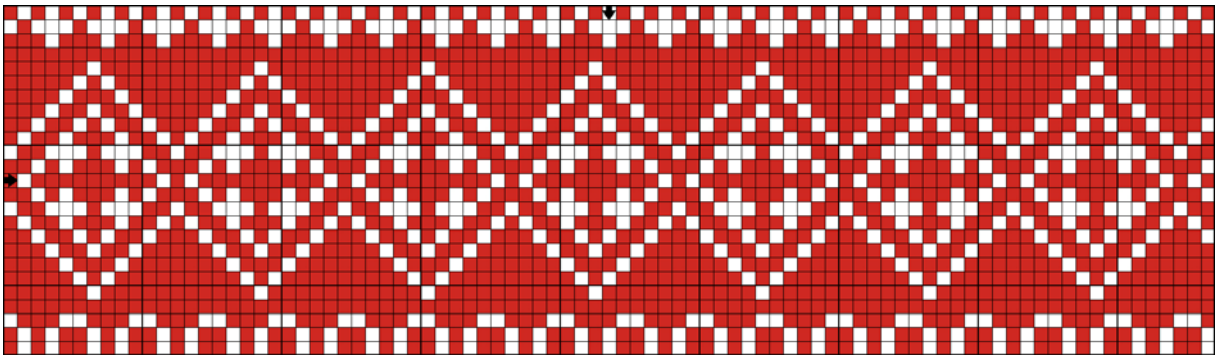

Узор «Хрести у вічках»

Рушник «Весільний»

Рушник «Весільний»

Рушник «Папороть» (Київське Полісся)

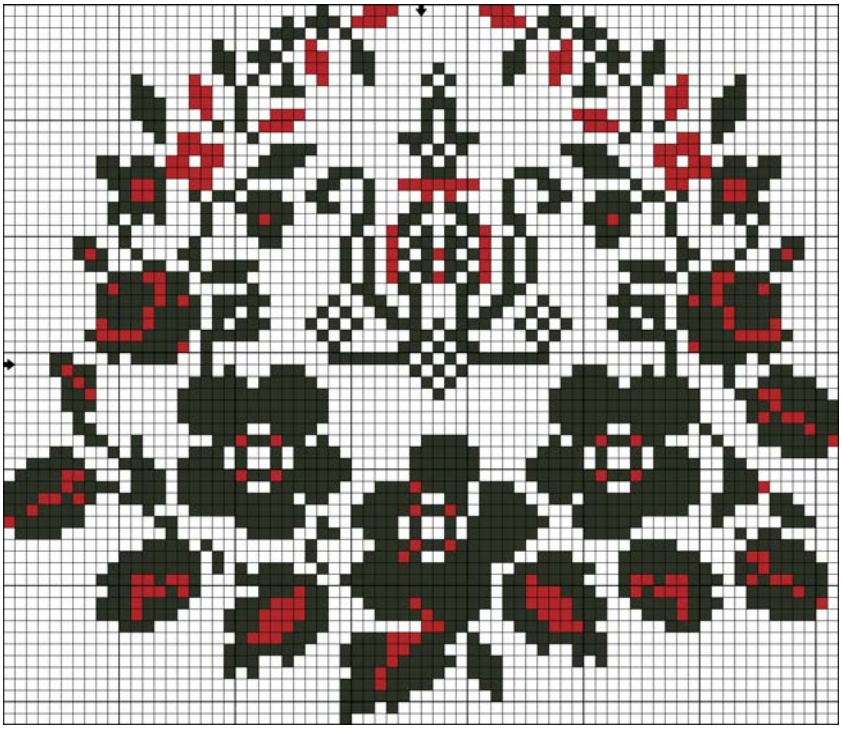

Рушник «Лебеді кохання»

Рушник «Фуксії»

Рушник «Дзвони Чорнобиля»

Рушник «На козака»

Рушник «Дерево життя»

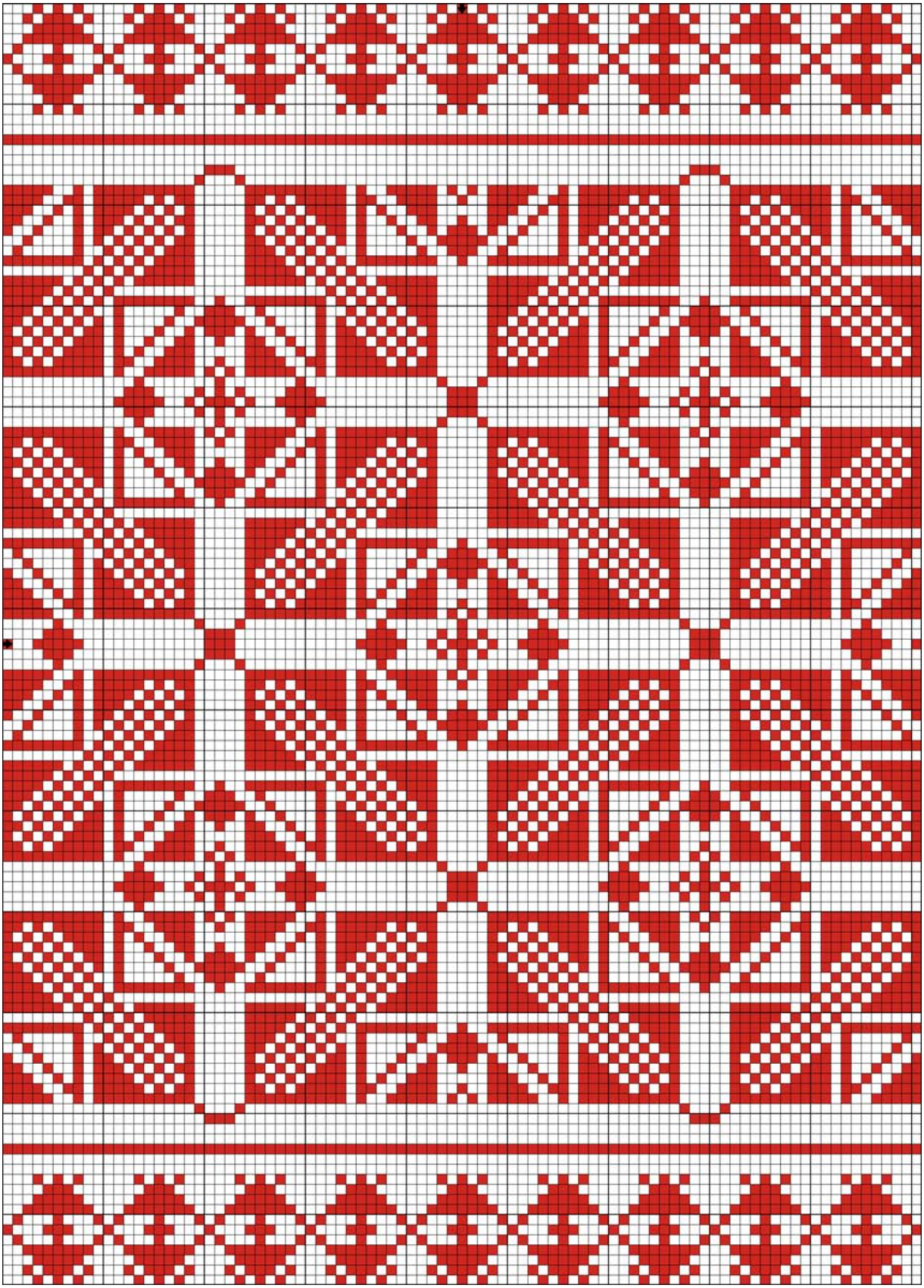

Рушник «Великодний»

Рушник «Берегиня» (Білоруське Полісся)

Рушник «Папороть» (Білоруське Полісся)

ЛІТЕРАТУРА:

1. Захарчук-Чугай Р. Народне декоративне мистецтво Українського Полісся: Чорнобильщина./ Ін-т народознавства НАН України. Львів, 2007. 335 с.
2. Захарчук-Чугай Р. Українська вишивка. Львів – 2008.
3. Орел Л.. Українське Полісся. Те, що не забувається. Київ – 2010.
4. Орел Л.. Земля, обпалена Чорнобилем. Київ – 2009.
5. Кацар М.С. Беларускі орнамент. Ткацтва. Вышыўка. БелЭн, 1996.

ЗМІСТ

ПРОЕКТ«ПАМ'ЯТЬ НА ЖИТТЯ» 3
Огнєва Л. Проект «Пам'ять на життя» 3
УЗОРИ З ВИШИВОК. КИЇВСЬКЕ ПОЛІССЯ 5
Місто Богуслав 5
Місто Бориспіль 5
Село Горностайпіль 6
Село Залісся 7
Село Іллінці 7
Село Княжичі 8
Село Корогод 8
Село Красне 9
Село Крива Гора 9
Село Ладижичі 9
Село Новошепеличі 10
Село Обуховичі 11
Село Опачичі 11
Село Старосілля 12
Село Теремці 13
Село Термахівка 13
Село Товстий Ліс 14
Село Черевач 14
Місто Чорнобиль 15
Чорнобильська зона 16
УЗОРИ ВИШИВОК ЖИТОМИРСЬКЕ ПОЛІССЯ 22
Село Бегунь, Овручський р- 22
Село Бондарі. Овручський р-н. 22
Село Велика Чернігівка. 23
Село Красилівка 24
Село Левковичі 25
Народницький р-н 26
Село Нова Радча 26
Село Поліське 27
Село Скурати 28
Село Словечко 29
Село Старий Дорогинь 29
Село Рудня 30
Село Чоповичі 31
РУШНИКИ 32
Рушник «Весільний» 32
Рушник «Весільний» 33
Рушник «Папороть» (Київське Полісся) 34
Рушник «Лебеді кохання» 35
Рушник «Фуксії» 36
Рушник «Дзвони Чорнобиля» 37
Рушник «На козака» 38
Рушник «Великодний» 40
Рушник «Берегиня» (Білоруське Полісся) 41
Рушник «Папороть» (Білоруське Полісся) 42
ЛІТЕРАТУРА: 42

Популярне мистецьке видання

ПАМ’ЯТЬ НА ЖИТТЯ
ЗОШИТ 1
Орнаменти з вишивок
українського та білоруського Полісся: Чорнобильщина

Друге доповнене видання

Упорядкування,
комп’ютерне верстання,
художнє оформлення:
Людмила Огнєва

Підп. до друку 2021. Формат
Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. Зам. №. .
Наклад 10 прим.

ВД «Освіта України»
ФОП Маслаков Руслан Олексійович
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4726 від 29.05.2014 р.
Тел. (095) 699–25–20, (098) 366–48–27.
E–mail: osvita2005@mail.ru, www.rambook.ru

Виготовлювач: ФОП Поліщук О.В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2142 від 31.03.2005
07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 2, кв. 148
тел. (044) 592–13–49

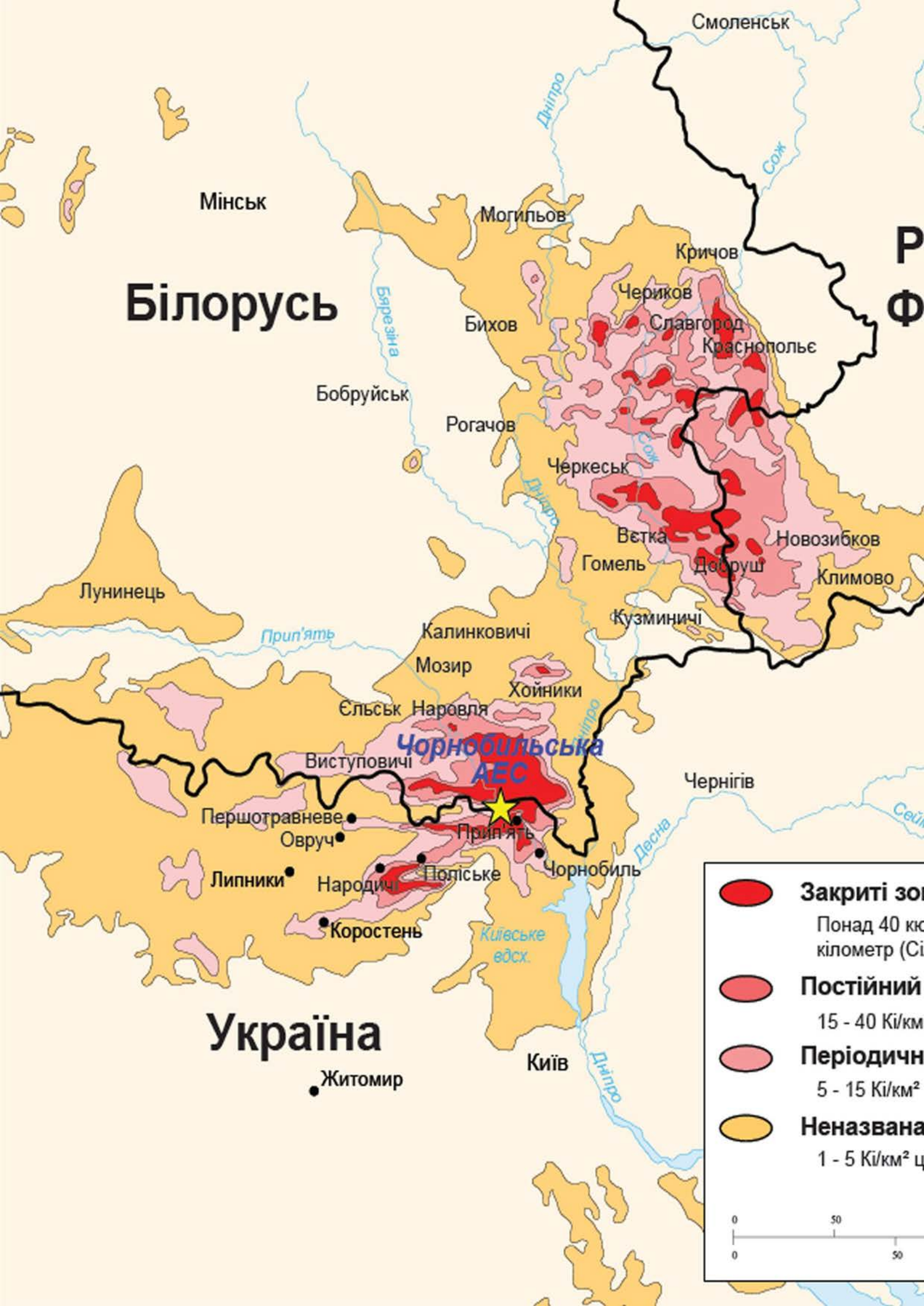
Смоленськ
Мінськ
Білорусь
Могильов
Кричов
Чериков
Славгород
Краснополье
Бихов
Бобруйськ
Рогачов
Черкеськ
Вєтка
Новозибков
Гомель
Добруш
Климово
Лунинець
Кузминичі
Калинковичі
Мозир
Хойники
Єльськ
Наровля
Чорнобильська АЕС
Виступовичі
Чернігів
Першотравневе
Овруч
Прип'ять
Чорнобиль
Липники
Народичі
Поліське
Коростень
Київське вдсх.
Україна
Київ
Житомир
Дніпро
Сож
Березіна
Прип'ять
Десна
Закриті зо
Понад 40 кю
кілометр (Сі
Постійний
15 - 40 Кі/км
Періодичн
5 - 15 Кі/км²
Неназвана
1 - 5 Кі/км² ц
0
50
0
50